

דיינמ פארמאגט פארמאגט

№ 156 Łódź, Wtorek, 7 lipca 1931 r. ניינטער יאהרגאנג לאדז, דינסטאג כב תמוז תרצ"א № 156

ספר ענמ דער יודישער חזן ארמאד

אייז סאלאניקי

2000 כריגאנעס בעגאסן מיט נאפט און אונטערגעצונדן דעם גאנצן יוד. פירטעל ווייצמאנס פאליטישער אינטעררויאן האט ארויסגערופען שארפע פראטעסטען אויפ'ן האנגרעס

סאלאניקי 6 (י. ט. א. סעלענאמיש), 11 ביינאכט האט א חזן פון 2000 מאן בעגאסן מיט נאפט דעם יודישען קווארטעל טעמפעל. זיי האבען דאן אונטערגעצונדן דעם ישוב פון אלע זייטען. ס'איז ענטשטאנען א מורא'דיגע שרפה. די אונטערמענע פאליציי האט געשאסן אויפ'ן חזן און די כוליאנעס האבען געענטזערט, ס'זענען פעהאן 20 פערזאנלעכע. די פאגראמטשיקעס האבען נישט צוגעלאזט די פיינולעשער צו לעסן די שרפה. פרטים וועגען דעם ווער ס'איז אפגעברענט געווארען און וועגען די שאדענס זענען נאך נישט פעהאנען. דער יוסטיץ-מיניסטער אב אהאם איז ארויסגעפאהרען קיין סאלאניקי.

ווייצמאן מוז אוועקגעהן, אילאזאראו האט אריינגעטראגען א דרינגענדע אינטערפעלאציע וועגען ווייצמאן אינטעררויאן. ווייצמאן האט געענטפערט און יצחק גרינבוים האט געפאדערט צו עפענען א דיסקוסיע וועגען דעם ענטפער, דער פארשלאג איז אפגעווארפען געווארען מיט 107 געגען 97. מיט 115 שטימען געגען 10 ביי אלע איבעריגע אפגע-האלטענע איז בעטלאסען געווארען, אז די פאליטישע קאמיסיע זאל באַלד אויסארבייטען א רעזאלוציע וועגען ענדזיל. 1 ביינאכט דויערט נאך די דיסקוסיע

לעגראפען-אגענטור (וועלכען מיר האבען געזען בען אין נעכטיגען נומער), ס'האבען זיך געהערט שארפע פראטעסט-אויסרופען געגען ווייצמאנען. אין דער דעבאטע האט לעוויטע געזאגט, אז

באזעל, 6 (י. ט. א. סעלענאמיש). דאס הויפט-טעמא אויף דער היינטיגער פלע-גארע זיצונג איז געווען דער אינטעררויאן, וואס פראג. ווייצמאן האט געגעבען דער יודישער טע-

רעגיא וויינטרויב

בן-ציון סקורקאווסקי

האבן תנאים-געשריבן לאדז, אין יולי 1931

אינווער 5. שוועסטער, שוועסטערין, טאכטער רעגיא וויינטרויב מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי צו זייער פערלאבונג - ווינשען א האר-ציגען מוט'ן יאהאנא זיגמונד, גאליטא און פאמיליע ניו-יארק

מיינ ליבע שוועסטער און שוועסטערין רעגיא וויינטרויב צו דער פערלאבונג מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען אלדאס-גוט רזושא און פינקוס וויינטרויב

מיינ ליבע שוועסטער און שוועסטערין רעגיא וויינטרויב צו דער פערלאבונג מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען פיל גליק און געזונד סילווא, אין יאקוב וויינטרויב ניו-יארק

מיינ ליבע שוועסטער און שוועסטערין רעגיא וויינטרויב צו דער פערלאבונג פון מיינ טאכטע און פריינדין פיל. רעגיא וויינטרויב מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען א הארציגען מזל-טוב ירחמיאל וויינטרויב און פאמיליע

אינווער 5. שוועסטער און שוועסטערין רעגיא וויינטרויב צו דער פערלאבונג מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען פיל גליק מאַסס וויינטרויב און פרוי אבראם וויינטרויב און פרוי ווערשא

מיינ שוועסטער, שוועסטערין און טאכטער רעגיא וויינטרויב מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען א גליקליכע צוקונפט פערלא וויינטרויב און יודל זיסמאן

מיינ שוועסטער, שוועסטערין און טאכטער רעגיא וויינטרויב מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען א גליקליכע צוקונפט אימא, מאַרקא און יודל פיימאן

מיינ שוועסטער, שוועסטערין און טאכטער רעגיא וויינטרויב מיט ה' בן-ציון סקורקאווסקי ווינשען א גליקליכע צוקונפט אימא, מאַרקא און יודל פיימאן

נייע אונרוהען איז שפאניע

שטרייק איז די מעלעפאנען מעדריד 6 (ספ.) אין באַרדיר איז זיג-טאג געקומען צו נייע אונרוהען. אין ווילא דעל ריף האבען שטרייקערע אינטערגעצונדען די קירך. מאַדריד 6 (ספ.) אין באַרצעלאנא איז איסגעבראכען א מיליטער-שטרייק. די סיגניקאלי-סטען ווערען אן אלע מיטלען דעם שטרייק צו פערשפרייטען איבער'ן גאנצען לאנד. די רעגירונג נעהמט אן ענערגישע מיטלען צו ליקוידירען דעם שטרייק.

זעלבסטמארד פון א יודישע באַנקיר

פשוט מיט 6 (סעל.) פון אווער קארעס-פאנדענט דא איז בעגאנען זעלבסטמארד דער יודישער באַנקיר פערנארד קארנפער, איהם האט געזאָלט פעהלען אין דער קאסע א סומע פון א האלבען מיליאן זלאטיס.

פוילישער אדוואקאט בעגעהט זעלבסטמארד

וויצען 6 (ספ.) אין וויצען איז בעגאנען זעלבסטמארד דער פוילישער אדוואקאט יודעף בעט. ער האט זיך ארויסגעווארפען פון פירטען שטאָק און געבליבען טויט אויפ'ן אָרט.

אפגעברענט די עלעקטראווייע אין האנסטאנץ

בוקארעשט 6 (ספ.) א גרויסע שרפה האט אינגאנצען פערניכטעט די עלעקטראווייע אין קאנסטאנץ, דער שאַדען בעטרעפט 50 מיליאן, די שטאָט איז אין דער פינסטער, א פיינערלעשער אט בעהן לעפען דערשטיקט געווארען דורך גאז.

ארבייטסלאזע דעמאנסטראציעס איז ווילנא

ווילנא 6 (סעלענאמיש). א גרויסע גרופע ארבייטסלאזע האבען היינט דעמאנסטרירט פאָרן מאַגיסטראַט און זאָיעוואדוטווע. ס'זענען פאָר האָן עטליכע פערזאנלעכע און אַרעסטירטע ביים פּאָנאָדערטרייבען די דעמאָנסטראַציעס.

בעת א שטורם

אומגעקומען 16 מענשען לאַנדאָן 6 (ספ.) ביים ברעג פון דרום-קאליפארניען איז אויסגעבראָכען א שטורם, 16 מענשען, וועלכע האָבען זיך געבאָדען אין ים זע-נען דערטרונקען געוואָרען, 100 אנדערע האָט מצן קוים אַפּגעראַטוועט.

צו אונזערע ג' לעזער!

מיר ארגאניזירן א צווייטע סעריע פון אונזער גרויסען פרעמיען-קאנקורס

אין דער דאזיגער סעריע וועלן אריינגעהן ווערטפולע, פראקטישע חזאים, ווי: א זשורנאליסט, עלעהטרישע נאכט-לעמפלעך, א וויזשימאטשקע, אייל-בילדער, א האווע-סערוויז, א קינדער-ראווער, פלייש-מאשינהעס, ביכער און פיל, פיל אנדערע ווערטפולע זאכען. דעריבער שניידט היינט אויס דעם דאזיגען קופאן! די געווינע רשימה פון די פרעמיעס וועט נאכקומען.

קופאן 1-4
2-טע סעריע
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
פון
"נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרע-
מיען-קאנקורס איז גענוג צוגא-
שטעלען בלויז 30 קופאנען.
סאך די לעזער, וועלכע האָבען נישט
בערווען אויסצושניידען די ערשטע 3
קופאנען פון אינווער צווייטען גרויסען
פרעמיען-קאנקורס, גיבען מיר היינט
עקסטרא 1 (איינ) קופאן, וואָס פערטרעט
די דריי בייז איצטיגע קופאנען.

הסכם וועגן מאראטאריום

די אמעריקאניש-פראנצויזישע אונטער-האנדלונגען האבן זיך גינסטיג פערענדיגט

בלויטיגע קאמפען צווישן הארע-אנער און כינעזער

מורעדיגע רציחות, וויבערייטן און אונטערצינדונגען

רויט צעל כינעזישע געשעפטן און זיי סער-ברענט.

פראצעס געגען מאיר גראסמאן איז האנגרעס-געריכט

באזעל, 6 (י.מ.א. טעלעגראפיש) דאס קאנגרעס-געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס גע-גען מאיר גראסמאן, וועלכער האט בעשעפן פער-עפענטיכט א סערוואיליטען שמועס מיטן פראם, וויצמאן וועגן ווייס-בוך, גראסמאן ווערט דער-פער בעשולדיגט, אז מיטן פריהצייטיגן פער-עפענטיכט דעם דערמאנטען שמועס, האט ער געבראכט שאדן דער ציוניסטישער בעוועגונג, עס זענען אויסגעווערן געווארן א רייה עות דערונטער פראם, וויצמאן אלס פערטיידיגער איז אויסגעווערן זשאבאטינסקי.

ד"ר רינגער פרעזעס פון דער פארטיישער קאמיטע

באזעל, 6 (י.מ.א. טעלעגראפיש) אלס פרעזעס פון דער פארטיישער קאמיטע איז געוועהלט געווארן ד"ר מיכאל רינגער.

2 פליה-קאטאסטראפעס מיט 11 מענשליכע קרבנות

פארז, 6 (טו) אין הירסאן ווי געגען מען א שרעקליכע פליה-קאטאסטראפע, בעת א פליה-סעאנס איז איינער פון די אפגעפאלען צו-ליב א דעפעקט אריין אין ספליקום, 5 פערזאן זענען דערמאנט געווארן אויפן ארט, 10 זע-ען שווער פערוואונדעט געווארן.

סענסאציאנעלע רעדע פון סטארלינען וועלכע זאגט אן א נייעם ווירטשאפט-ליכען קורס

מאסקווע, 6 (טו) ווי די טעלעגראפער-אגענ-טור, עקספרעס טיילט מיט, האט סטארלינען געהאלטען א סענסאציאנעלע רעדע. ער האט זאגט אז עס מוז אינגאנצען דורכגעפירט זענען די דיפענענציע פון די שכירות פאר קוואליטיטישע און גיט קוואליטיטישע ארבייטער, פאר לייכט-ארבייטער און שווער-ארבייטער. סטארלינען האט דאס בעגרינדעט דערמיט, זאגט די ארבייטער מוזען בעקומען א ריז און ווייטערדיגע פילונג פון די מעגליכקייט זיך ארויסצודרייען אויף בעסערע-צעהלע פאסטעס. נאך די בענייטערונג פאר א זאך געניגט נישט. מען מוז נאך דערוואיל "ייני-ציהען אין דער ארבייט, האט סטארלינען ווייטער גע-זאגט ספעציאליסטען, אינזשיניערען, טעכניקער און געלערנטע ארבייטער פון דער אלטער שול, מיטן גיט בעטראכטען די ספעציאליסטען פון דער אל-טער שולע אלס פערברעכער און סאפאסאזשיקעס, סטארלינען איז אויך ארויסגעלעצטען געגען דער 5-טעניגע ארבייטער-וואך.

באלייווען איז ברוגו מיט פאראנווא

און אפשר נאר א מלחמה?

לאנדאן, 6 (טו), דיילי מייל מעלדעט פון בונעאס-אירעס, אז די רעפובליק פאליווען האט מיטגעטיילט דעם פעלקער-בונד, אז זי האט איבער-געריסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט דער רעפובליק באראנווא.

ראמעווען דייטשלאנד און עסטרייך

דאס איז א וויכטיגע אינטערנאציאנאל-רע פראגע

לאנדאן, 6 (טו) אהער איז אנגעקומען דער פרעזידענט פון דער קאלומביא אוניווערזיטעט אין ניו-יארק, ד"ר בוסלער, אין א געשפרעך מיט די ענגלישע פרעסע-פארשטעהער האט ער פארגע-שלאגען צווישנארטען אן אינטערנאציאנאלע קאנ-פערענץ פון די האנדעלס-קרייזען אין די נאךגענט-טעט חרשים, כדי צו בעטראכטען אקטועלע סווי-שע ענינים, ער האט ערקלערט, אז די נייט ציוניסט ווידעראופצובויען דייטשלאנד און עסטרייך, דאס איז אן אינטערנאציאנאלע פראגע פון גאר גרויסער בעדייטונג.

אוי געהען זעלען באלד אינגאנצען נישט זיין קיין ענטשעדיגונגען אין קיין יאג-פלאן, נאך א יוער-אמגליק, זעלכעס וועט אויפטריוועלען די אנגע-זעלט און איהרע יסודות.

די לאגע איז נאך ערגער זי איז געווען ווען הינדענבורג האט ארויסגעשיקט זיין נויט-דעפעשע קיין אמעריקא, אויך דער בערלינער קאריספאנדענט פון "טיימס", אלארמיט די זעלט וועגען רעסעווען די ווייטשאפטליכע לאגע.

פארז, 6 (טו) אין צוזאמענהאנג מיט די נייע אינטרוקציעס פון הובערן איז היינט 3 באכטיגער פארנעקומען א נייע קאנפערענץ צווישן סטארלינער לאוואל און דעם אמעריקאנישען פינאנץ-מיניסטער מעלאן, מען רעכענט, אז היינט זאל נאך קומען צו א הסכם צווישן פראנקרייך און אמעריקא.

רויט, 6 (טו) דער אמעריקאנישער אויסערן מיניסטער סטומאן איז געקומען קיין פאלער-מא, ער איז אויפגענומען געווארען דורך גראנדי און מוסאליני, די געשפרעכען ווערען געפיהרט ווע-גען הובער-פלאן.

פארז, 6 (טו) שפעט אין אונטער איז גע-קומען צו א הסכם צווישן די אמעריקאנישע און פראנצויזישע פארשטעהער וועגען ערטיילען דייטש-לאנד א מאראטאריום אויף א יאהר.

אונגעשטימטע לאגע אין סאלאניקי

סאלאניקי, 6 (י.מ.א. טעלעגראפיש) אין דער שטאט האטאן איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער גריכיש-נאציאנאליסטישער פאר-טיי, זעלכעס האט זיך פערנעמען מיט א שטארקע אנט-ווישע אגיסאציע.

די מאכט האט, אין צוזאמענהאנג מיט דער קאנפערענץ, אנגענומען א רייה פארזיכט-מאטעריעלען.

פולק. נאקאניעטשניקאו וו-מיניסטער ער וועט פיהרען די ארבייט פון וויצע-פרעמיער

ווארשא, (טעלעגראפיש) אין ווארשא גע-פינט זיך איצט דער לעמבערגער וויצע-פולק, נאקאניעטשניקאו.

אערפלאן-קאטאסטראפע אין ווארשא 2 פליהער פערוואונדעט

ווארשא, 6 (טעלעגראפיש) פון אונזער קא-רעספאנדענט היינט האלט צעהן אינדערפריה איז ארויסגעפליגען אויף אייבונגען אן אפגעפאלען, זעל-כער איז געפיהרט געווארען דורך פארשטיק דער-זעלא און פלוטאנאווי פאדוויסאצקי, ווען דער אע-רפלאן האט זיך געפונען 800 מעטער הויך אי-בערן הויפט-באהן-הויף, האבען די פליהער בער-

פארז, 6 (טו) היינט אינדערפרי איז אונ-געקומען אונטערפער פון פרעזידענט הובער אויף פראנקרייכט קאמפראמיס-פארשלאגען, הובער האט אפגעווארפען די פראנצויזישע פארשלאגען און גע-געבען בייע אינטרוקציעס דעם אמעריקאנישען פיר-באנץ-מיניסטער מעלאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין פארז.

ניו-יארק, 6 (טו) נעכטען האט די לייטשע רעזירונג איבערגעשיקט אן אפיציעלע מיטילונג קיין וואשינגטאן, אז די דייטשע רעזירונג זאגט צו, האט די געלדער, וואס זי וועט האבען פריי צוליב מאראטאריום וועט זי נישט פערווענדען אויף בע-וואפענונג.

ווי בעקאנט, האט פראנקרייך פאר דעם אמ-מיסטען מורא געהאט.

פארז, 6 (טו) הובער האט אין זיינע נייע אינטרוקציעס מיטגעטיילט, אז אין מאראטאריום-יאהר טארען נישט אויף די דייטשע פליזעס ארויס-געלייגט ווערען קיין שום נייע לאסטען.

לאנדאן, 6 (טו) וועגען די פראנצויזישע אמעריקאנישע אונטערהאנדלונגען שרייבט דער, דיילי הע-ראלד, אז די פאליטיקער דארפען נישט רעדען זייע-גען סעקרעטישע זאכען, נאך קוקען דער ווייק-ליכקייט אין די אויגען אריין, אויב כ'ואל זייטער באזעל, 6 (י.מ.א. טעלעגראפיש) איינער פון די אפגיהרער פון דער יודישער קהלה אין סאלאניקי, וועלכער געפינט זיך אויפן ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל, האט בעקומען א דרייגענדע טעלעגראפישע אויפפארענונג צו-ריק אהיימצוקומען קיין סאלאניקי, ווייל מען דארף איהם דארט נויטיג האבען צוליב די געשעהענישען.

וועגען דער נייער לייטונג

באזעל, 6 (י.מ.א. טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער וויצונג פון פערמאנענץ-אויסשוס איז בעהאנדעלט געווארען דער צוזאמענ-שטעל פון דער נייער לייטונג.

די פארשטעהער פון די ריכטונגען האבען נאך נישט געגעבען קיין ערקלערונגען בנוגע ווייער שטע-לונג צו דער נייער לייטונג.

זאל פילהארמאניע
דירעקציע:
ד. צעלמיסטער און א. בעזפאן.
גאסטראלען פון ווארשא.
אפערעטיו-סטאר-ארטיסטו
שמורמישע
אפלאדיסמענטו
ענטציהונג
און בעגייסטערונג
היינט, דינסטאג, 9 אווער
צום 3-טען מאל דער שטארק-אויסגענומענער שלאנער

פון דרייטען סיביר
(סאניע די אנארכיסטקע)
איז 3 אקטען מיט 8 פראקטן
אין פיל נומ' געזאנג און מעניץ
געשפילט און סופליאר.
איז פארברייטונג דער לעצטער שלאנד
דער פלנדער פאיאז
ס'ווערט פערקויפט גאנצע פארשטעלונג
צו ביליגע פרייען און סילוויווע בי-לעטע צו יעדע פארשטעלונג.

דאס האנצעסיאנירטע
עלעקטראמעכנישע פיורא
פון מ. וואלדמאן
נעמט אן לייכט-און קראפט-אנדאגען
צו מעסיגע פרייען
ביים טאמבורירער נ. וואלדמאן
וויסבאדניא 50, טעל. 23-147

מאשיז-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכבארקעס וויס קארלסבאדער סיסטעם מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-קאנס און פרישע געבעקעסען פון אונזער איבערזאל בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג
38 פיעטריהאווער 38
טעלעפאן 82-143. אכטונגן עס ווערען אויך ארויסגעגעבען פריהשטיקע, אווענד-פרייטע ווי אויך יארסקע מיטאגען

אנאנס אין נייעס פאקלסבלאט! האבן דעם גרעסטן ערפאלג!

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מען איך בעקאנט דער געוועזענער קונדשאפט, אז ביי מיר אין דער פאבריק בעקומט מען פרימא סארט
וואטעריין נישט קיין געהלעכע
צו פרייען 20 אויך פערש-וואטעריין פון איין מעטער סארמען
צו ביליגע פרייען, רעיעלע בעהאנדלונג!
מיט אלטונג **H. KON**
Ogrodowa 7/9, tel. 230-58
אין הויף, 1-שער איינגאנג, 1-שער שט. 3788

„נייער פארקום לאמ“

נאך די וואהלען אין שפאניען

די וואהלען ווען די שפאנישע „קארטען“ נאך צענטראל-ספאניע (אונטער) זענען פארגעקומען אין א רעזולטאט וואס דערהינטער שטימונג, זייט די לעצטע יאָהרן איז דאָס געווען די צענטראַל פּאַרטיי אַרום וועלכער עס האָט זיך געדרייט די גאַנצע איבערליכע שפּאַניע. דער געווענער קעניג אַלפּאָנס האָט זיך אין די לעצטע יאָהרען ממש אַנגעקלאַמערט אָן דער פּאַרטיי. האָבענדיג אַזוי אַרום צו ראַטעווען זיין וואַקלענדיגען טראָן און צולעצט איז אויך די גאַנצע לאַגע געווען קאַנצענטרירט אַרום דער פּאַרטיי פּון קאַרטען. ד.ה. פּאַרלאַמענט, דערבער קאָן מען בעטראַכטען דעם פּאַקט, האָט די וואַהלען זענען גישט בעגליט געוואָרען דורך קיין שווערע דער-שטימונג אַלס אַ גינסטיגען סימפּטאָם פאַר דער צוקונפּט פּון דער יונגער רעפּובליק.

דער רעזולטאַט פּון די וואַהלען ווייזט בולט, דאָס די קאַנטעריאָווע פּאַרטייען וועלכע זענען נאָך טיילווייז בעטראַכטען אַלס אַנהענגער פּונם פּרי-הערידיגען רעזימ, האָבען געליטען אַ שווערע מפּלה און האָבען גישט מעהר קיין ערנסטע אַנהענגער. שפּאַט אין שפּאַניען פּאַקט, אַפילו דער גראַף פּון ראַמאַנאָעס, וועלכער איז געווען דער ערשטער וויכ-טיגער ראַפּאָליטישער פּאַליטיק און וועלכער איז צוגעטרעטען אַלס געמיינטיגער צו דער רעפּובליקאַ-טישער פּאַרטיי, האָט אַרום זיך פּעראַייניגט זעהר אַ שוואַכע צאָהל פּון שטימען, דאָגעגן קאָן מען בעטראַכטען אַלס די הויפּט-ווינער און די וואַהלען די סאַציאַליסטישע רעפּובליקאַטישע פּאַרטיי, דער יאָהרענאַנג געווען געצוואַנגען זיך אויסצובעהאַל טע וואָן אַלע עקען וועלט, בעת עס האָט אין שפּאַ-ניע געבליבענע דער דיקטאַטאָרישער רעזימ און וועלכער איז אַזוי פּאַפּולער ביי די שפּאַנישע פּאַלקס מאַסען, דאָס ער ווערט שוין היינט בעטראַכט אַלס דער צוקונפּטיגער פּרעזידענט פּון דער שפּאַנישער רעפּובליק.

קאנגרעס = שטימונג

ענדליך עפענט זיך שוין דער 17-טער ציו-ניסטישער קאנגרעס. די פּערעראַציע, פּראָקציעס, גרופּירונגען און פּאַרטייען זענען נאָך ווייט נישט פּערטיג מיט זייערע אייגענע סע האַנדלונגען. מען רעדט און מען רעדט און מען קען אַלץ נישט קי-מען צו קיין בעשלוס. אָבער די שויה פּון דער ערעפּונג פּון קאנגרעס שלאָגט שוין, און אַלע האָ-בן אונטערבראָכען זייערע שמועסען און שטריי-מיגקייטען און מען געהט צו דער ערעפּונג. אַלע האָבען זיך צוליב דעם יום-טובֿ'דיג אויסגעפּאַסט, אַרטער אַלץ בעדינגונגען און פּערהעלטנישען איז דאָך דער קאנגרעס א יום-טובֿ; עס איז די פּעראַמא-לינג פּון דער יודישער רעפּרעזענטאַטן, אין דעם איז א גרויס און וויכטיג געשעהעניש, ווייל זי קומט דאָך פאַר בלויז איין מאל אין צוויי יאָהר, און אין דעם קורצען פּעריאָד האָט די יודישע נאַציאָנאַל א פּאַרלאַמענט, וואָס רעדט אין איהר נאָמען און פּערהאַנדלט וועגען איהרע כאַמע וויכטיגסטע צנינים.

אויסזעהן מאכט אָבער דאָס גאַנצע בילד פּון דעם קאנגרעס זעהר איינדרוקספּול. דריי קלענע און טיש זאָגען אָן, און דער עק-וועקטיוו, אַקציאָנס-קאָמיטעט און די אַפּיזיעלע גלעס, די פּאַרטייערע פּון דער שטאַט צעפּול, פּון ע' בריטישער מאַכט, פּון דעם פּעלקער בילד און אַנדערע וועלען ערשיינען. עס ערשיינט צווערשט ה' סקאַלאַר און ער ווערט בערייט מיט גרויסע אפּלאַריסמעטען. פּלוצ-לינג, אונטערוואַרטעט ערשיינט נאָך איהם דר. היים ווייזמאַן. דאָס איז געווען א זעהר גרויסע איבע-ראַשינג. מען האָט זיך נישט געריכט, און דר. ווייז-מאַן זאָל ערשיינען אויף דער ערשטער זיצונג. מען האָט איהם בערייט, אָבער נישט מיט יענער אַמאָ-לייער התלהבות און שטורמדיגע אַוואַציעס, פּון די פּריהעריגע קאנגרעסען.

צו אַ גאָר הויכער שטופּע פּון שפּאַנישע-מאַנען שאַפט האָט זיך ערוואַרבען ד"ר היים ווייזמאַן דורך דער רעדע, וואָס ער האָט געהאַלטען אויף דעם קאנגרעס איבער דער פּאַליטישער לאַגע בלוגע דער יודישער נאַציאָנאַלער היים. אָן ער איז דער גרעסטער יודישער שפּאַנישע-מאַנען פּון אַני-זער צייט, דאָס האָט מען שוין פּלעג געוואוסט, אָבער די רעדע אין דער זעהר קריטישער פּעריאָ-דע האָט איהם אַרויסגעצויגט אין גאָר אַ שפּענער ליכט פּון האָט נאָך מעהר בולט געמאַכט די גרויס-קייט פּון ד"ר היים ווייזמאַן.

די רעדע האָט זיך אויסגעצייכענט הן מיט איהר וואונדערבארע אַפּאָרטי אַבער דער דעלעגאַ-הן מיט איהר ערנסטקייט און קלאַרקייט, הן מיט דעם זעהר גרויסען טאַקט. וואָס האָט זיך אַרויס-געפּיהלט פּון כמעט יעדער שורה. מען האָט אַי-בערנעלעכט שווערע יאָהרען, גרויסע פּערזענלעכע גען און ענטזינגען. קריטיק אין קליינליכען און וואונדערן זיך האָט אַרומגענומען כמעט אַלע קי יוען פּון דער ציוניסטישער פּעוועגונג. דער ציל ברענט פּון דער דאָזיגער קריטיק איז אַממיי-טענס ער - ד"ר ווייזמאַן; און דאָך האָט זיך נישט געהערט קיין ציטערע וואָרט פּון זיין זייט נעגען וועלכען ס'איז פּון זיינע גענער. דאָ איז דאָרט האָט מען געהערט אַ וואונדער גענען זיי-ער פּאַליטיק. אַנאַנוויי, און מען זאָל אָנזעהן מיט

באָזעל (ס'א) די וועלט-קאָנפּערענץ פּון די קאָנטינענע ציוניסטען קומט פאַר פּאַרלאַמע-טישען 17-טע ציוניסטישען קאנגרעס. ביו-איצט זענען שוין אָפּגעהאַלטען געוואָרען 5 פּלענאַר-זיצונגען. אין די זיצונגען פּון דער קאָנפּערענץ בעטייליגען זיך 70 דעלעגאַטען, פּון וועלכע כמעט אַלע זענען אויך קאנגרעס דעלעגאַטען. צום פּרעזידענט פּון דער קאָנפּערענץ געהערען: פּיאָס אברהם סטופּ (רעמ-בערג) אַלס פּאַרזיצער און ד"ר שוואַרצבאַרד (קראַמא), נוימאַן (אמעריקאַ) און נ.ה. האַלפּערן (לאַנדאָן). אויף דער סאַ-אַר-אַרונג פּון דער קאָנפּערענץ געפינט זיך אויך די פּאַרטיי פּון שאַפּען אַ וועלט-פּערזענלעך פּון די אַלגעמיינע ציוניסטען. עס ווערען אויך געמאַכט אַנטשטעלונגען צו קומען אין פּערזענלעכע מיט דער גרופּע פּון דר. אידער. רעפּרעזענטען האָבען אויף דער קאָנפּערענץ געהאַלטען דר. שוואַרצבאַרד, דר. האַלפּערן און פּאַרס. באַרזעצקי. עס איז אויספּיה-ליך דיסקוטירט געוואָרען די איצטיגע פּאַליטישע סיטואַציע פּון ציוניזם. עס זענען אָנגענומען געוואָרן פּאַלענדרע טעזיסען וועגען דער פּאַליטישער לאַגע

וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען דער מעהסט פון דער פארמישער רעזולוציע

מיט'ן צוועק פּאַרזעסטלעך דעם קאנגרעס: די פּאַליטיק פּון דער ענגלישער רעגירונג און פּון דער אַרץ-ישראל אַדמיניסטראַציע האָט שטאַרק אָפּגעשוואַכט דעם צוואַרף פּון יודישען פּאַלק. דער דאָזיגער צוואַרף איז געווען ביו איצט "ער יסוד פּון אונזערע בעציהונגען פּון דער מאַג-ראַט-מאַכט. די רעגירונג האָט וואָס אַמאָל מעהר, הויפּטזעכליך אין משך פּון די לעצטע צוויי יאָהר פּערוואַלדיגט די התחבּות'ן וועלכע זי האָט אויף זיך גענומען אין הכנס מיט'ן מאַנדאַט בלוגע דאָס בויזען די יודישע נאַציאָנאַלע היים.

דאָס ענגלישע ווייט בוך פּון אַקט-בער 1930 וואָס איז מיט עפּערונג אַיינשטימיג אָפּגעוואָרען געוואָרען דורכ'ן גאַנצען יודישען פּאַלק קאָן אין קיין פּאַל נישט דינען אַלס יסוד פאַר דער אַרץ-ישראל-פּאַליטיק.

נישט געקוקט דערויף וואָס דער בריף פּון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד צו ד"ר ווייזמאַן ענטהאַלט בעדייטענדע אויספּעסערונגען בלוגע געוויסע וויכ-טיגע פּונקטען פּון ווייט-בוך, איז ער אָבער דאָך

די אויסנאַמע וואָס דער קארטען וועט האָבען צו הערפּיהלען איז זעהר אַ שווערע סיי פּון קאָנטינענ-טליכע אַלגעמיינע שפּאַנישע פּאַרטייען וועלכע זענען שטאַנדפּונקט די פּראָוויזאָרישע רעפּובליקאַטישע רע-גירונג האָט שוין אַין אַ געוויסער מאָס געלייטעט אַ פּרובּטאָרע אַרבייט, זי האָט שוין אָפּגעשטעלט דעם פּרובּטאָרען צוואַנגענדיג, זי האָט דעריבער פּיהרט אַ גרינסטיגע רעפּראָזאַנטאַציע אין דער אַר-מעי, זי האָט בעניט דאָס בילדונג-ווערען און די עלעמענטאַרע און מיטעלע שולען, אָבער זי האָט אַיבט צו קעמפּען מיט אַ זעהר שווערען פּראָבלעם - דער אַגראַר-פּראָבלעם ווייל דער שפּאַנישער לאַנד-אַרבייטער פּון אַרזיסטענצונגען ווערען פּאַר-טייטעט פּון גרויסגורדיגען בעדיינען, וועלכער איז געווען אַ אומ-גליקליכער פּרובּטאָרע פּונם דאָזיגליכע שפּאַנישע רעזימ, ער ער פּון אַרזיסטענצונגען ווערען אין אַ גייע סיס-טעם פּון אייגענעם קליינע-גורדיגען בעדיינען, דער איבער-טאָג איז גראַד ביי די שפּאַנישע בעדיינגונגען נישט קיין ליכטער, און דאָך וועט דאָס מסתּמא זיין די ערשטע פּאַרטיי וואָס די „קארטען“ וועט מוזען דעריבערזען.

נישט צופּרידענשטעלענדיג בלוגע אנדערע פּראַבּל און דערמאָנט איבערהויפּט נישט פּיל וויכטיגע פּראַבּלעמען.

עס מוז אַנבעדינגט בעזיימיגט ווערען די שטעלונג פּון דער אַיי-אַרמייניסטראַציע, וועלכע מאַכט כּסדר שפּערוונגען ביים בויען די יודישע נאַ-ציאָנאַלע היים און פּערוואַלדיגט די עלעמענטאַר-טיגע רעכט פּון יודישען פּאַלק. עס ווערט מיט נאַכ-דרוק אונטערגעשטראַכען, אַז אפילו דער בריף פּון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד האָט נישט געבראַכט קיין שום בעסערונג אין דער פּראַקטיק פּון דער אַיי-אַרמייניסטראַציע.

דער צוואַרף צו דער מאַנדאַט-מאַכט קען צו-ריק געשטאַרטקט ווערען בלויז אין דעם פּאַל אויב עס וועלען סאַקומען ראַדיקאַלע ענדערונגען אין דער פּאַליטיק פּון דער ענגלישער רעגירונג און פּון דער אַיי-אַרמייניסטראַציע.

1. מיר ערקלערען, און מיר וועלען זיך אנט-קעגענשטעלען יעדען פּרובּ פּון וועלכען עס איז צו צעקלענערען דעם ציוניסטישען אידעאַל.
2. אָבער אַבזולענקען די ציוניסטישע פּעוועגונג פּון דער אַנטעצייכענטער שטרעבונג, וואָס איז געקומען צום אויסדרוק אין באַזעלער פּראָגראַם.
3. מיר שטעלען פּעסט, און די רעפּליצירונג פּון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים ענטהאַלט דאָס שאַפּען אַנאַיבערוויגנדיגען יודישען קבוץ (פּראַפע-טערייאַנג באַדי אף זשויש) אין די היסטאָרישע גרעניצען פּון אַרץ-ישראל.
4. מיר זיינען געוויסע, און דאָס יודישע פּאַלק זאָל אָנווענדען אַלץ זיינע גייסטיגע און מאַטעריעלע כּוחות און עס איז וויכטיג, אַז די מאַנדאַט-מאַכט זאָל אַקטיוו אינטערזייצען די דאָזיגע אַנטשטעלונגען, וואָס עס איז אין הכנס מיט די פּערפּליכונגען, וועלכע עס פּאַרזעלט דער מאַנדאַט.

נאך אויסלאנד - אהו פּעסער און אהו וויזש
 אויף א גרויסער פּאַסט - **"POLONIA"**
 זשי-שיף 15.000 טאן
 צו די נאַרוועגישע פּאַרדעו און נאַרדקאַפּ
 דורך קאָנפּענדיגען, מערען און פּראַנזשען.
 פּון 18 יולי בויז 2. אויבנסט.
אויספּלוג און אפּן צפּון-ים
 טרעפּע: מאַפּענאַטען, לאַנדאָן, ראַטערדאַם, קילער קאַנאַל.
 פּון 6. אויבנסט בויז 17. אויבנסט.
 טרעפּען פּון 375 זל ביו 1.000 זל.
 די פּריווע פּון די בעסערע קאַפינען פּערמאַנענערמא.
 געוועזענע אינספּאַרמאַציעס ערטיילען: Linja Gdynia-Ameryka, Warszawa, Marszałkowska 116, tel. 547-47.
 ריזע-בייאָס: Wagons-Litz-Cook, Orbis, Francopol oraz Liga Morska i Kolonjalna.

באַדעם, ווי פּון די וואַהלען-רעזולטאַטען איז בע-קאַנט געוואָרען, אַז די סאַציאַליסטישע-רעפּובליקאַ-טישע שטרעמונגען האָט די איבערמאַכט. איז פּע-רי שפּרייט געוואָרען דער קלאַנג דאָס שפּאַניען איז ווי-ליג קאָנסעקווענט צו געהן ווייטער אויף דעם וועג האָט די מאַסען האָבען איהר אַנגעוויזען און דאָס זי איז גרייט אויסצוגעבן דעם טייל פּון מאַרשאַק וועל-כער שטייט לויט אַנאַיבטענדיגען אַפּאַמאָן און טער-שפּאַנישער ממשלה, די וואָס האָבען פּע-רי-שפּרייט די ידיעה זענען צו שטעל פּאַראַויסגעלאַפּען דער וויקליכקייט, וואָרום מאַרשאַק האָט דעם שפּאַ-נישען פּאַלק געקאָסט גרויסע קרובות און עס איז נישט אָנגענומען דאָס די רעגירונג זאָל פּערי-זי-טען אויף איהר קאַלאַניאַל-געביט גראַד דאָן ווען די האָט די אויסטיכטען צו שניידען די עקאָנאָמישע פּרובּטאָרע אַהאַר קרובות.

דינסטאג 7 כב תמוז ה'תש"א

וויכטיגע ענדערונגען אין דער לאדזער האנדלער-קאמער פרעזעס שוואנהאוסקי זיך אנגעגעבען אין דימיסיע יודישע ראטמענער ווילען האבען נאך איין פערזאנלעכע-מיטגליד

אין דער לאדזער האנדלער-קאמער קומען איצט פאר זעהר וויכטיגע ענדערונגען, ווי בעקאנט זענען די ענדערונגען אין דער האנדלער-קאמער-אין א שטארקער אפאזיציע צו דער פער-וואלטינג און בעזונדערס צום פרעזידענט פון דער קאמער ראטמאן שוואנהאוסקי, וועלכער געהער צום סאנאציע-לאגער, די ענדערונגען מיטגלידער פון דער פערזאנלעכע האבען זיך ענטוואקט פון די מאנדאטען אין די ראטמענער האבען געהערט פערלאזען די וויכטיגע און יעדער פלעגער זיצונג פון דער האנדלער-קאמער, אזוי אויך געווען אויף דער לעצ-טער זיצונג פון דער האנדלער-קאמער ווען עס איז געשטאנען די פראגע וועגען צוגאב-וואהלען צו דער פערזאנלעכע אויפן ארט פון די ארויסגעטרע-טענע, און וועגען וואהלען, א דירעקטאר-סקערע-טאר פון דער האנדלער-קאמער. דעמאלט הא-ט ער די ענדערונגען פערלאזען די זיצונג און איז זאל זענען פערבליבען נאך 16 ראטמענער: סאנאציע און יודען, נישט קוקענדיג אויף דער דאזיגער דעמאנסטראציע פון די ענדערונגען פערבליבענע ראטמענער דאך אונטערהאלטן די וואהלען. צווישן די פערזאנלעכע-מיטגלידער איז

אויך דעמאלט געוועהלט געווארען דער יודישער ראטמאן סענדאווסקי און אלס דירעקטאר-סקערע-טאר איז געוועהלט געווארען ה'ה' גאנשעראווסקי אינסטרוקטאר פון דער וואקעוואדאטווע. יענע דער דאזיגער פראטאקאל איז איבערגע-שיקט געווארען אין האנדלעס-מיניסטעריום צו בע-שטעטיגען, היינט זייט מיניסטעריום די צוגאב-ווא-הלען לען נישט בעשטעטיגט און אויך נישט די וואהלען פון סעקרעטאר מיטן מאסי, און צו וואהלען דאך מען האבען א קאמפליצירטע מערהייט פון צוואנ-ציג ראטמענער. דער פרעזידענט שוואנהאוסקי איז צוליב דער דאזיגער לאגע איוועק אין דימיסיע. אין צוזאמען-האנג דערמיט האבען נעכטען אלע ראטמענער פון דער האנדלער-קאמער דערהאלטען איינלאזונג גען אויף א פלעגער זיצונג פון דער קאמער, וועל-כע וועט פארקומען זונטאג דעם 12 ד.ה. מיט פאל-גענדער טאג-אדונג: וואהלען פון א פרעזידענט, 2 פערזאנלעכע-מיטגלידער און א דירעקטאר-סקערע-קריסטאר. די איינלאזונגען זענען אונטערגעשריבען דורך דעם פאליטישער פון האנדלעס-מיניסטעריום דיר. מאקעוויטש.

רעניסטרעזיע וועגען אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

מיטוואך, ד. 1. יולי האט מען אנגעוויפן אונטערשטיצונגען איינמאלדיגע פון ארבייטסלאזע, פון זישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכהשער אונטערשטיצונג אויפן הודש יולי. דאס אונטערשטיצונגען איינמאלדיגע קומט פאר און לאקאל פון אונטערשטיצונגען-אמט (אדוואקאט זאשילקאוויץ) אויף דער גאס פון 28. פולק פון קא-ניאווער שטיקע נומער 32 פון א פערטעל 9 פריה פון 2 א זיגער, לויט פאלגענדען סדר: היינט, דינסטאג, דעם 7 יולי - T U W Z

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען: (1) א פערזענלעכע דאקומענט, א פאס, אדער אן אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן, (2) א לעגטימאציע פון פופ מיט קאנטראל-שטעמלעך לען; (3) א פערזענלעכע ביכעל פונג ארבייטס-לאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלי-דער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהר רען איין ווירטשאפט.

בריים ווערט נישט טייערער

(2) די בירע זעקער-זעכען, דער יודישער און קריסטליכער האבען זיך מיט עפליכע טעג צו-ריק געווענדט צום מאניסטראט, וועגען צונויפנעמען די פרייזען-קאמיסיע, כדי צו העכערען דעם פרייז אויף ברויט. די קאנסערנען וועגען דעם ענין האט שוין געזאלט נעכטען פארקומען, אבער נעכטען נאך האבען זיך נעמאלרען אין מאניסטראט פארשטע-הער פון די זעכען, און געמאלרען, א זי ציהען צוריק זייער פארעוונג וועגען טייערער מאכען ברויט, מחמת - ס'איז איצט נישט די צייט דערצו.

מארגען - דער פראצעס פון דעם שרעקליכען מערדער האטשמארעק

(א) אויף סארגען, 9 אינדערפריה איז ביי-שטימט דער גריכע-פראצעס פון דעם בלוטיגען פערברעכער קאזימימיוש קאטשמארעק, וועלכער האט כידוע, דעם 22 מאי אויף א בעסטעלישען אולן דערמארדעט דעם 24-יעהריגען עדווארד פאדאלסקי און די 42-יעהריגע אונטערקאטשמאר-רעק (ביידע אויף וואלשע-סאנאטקא 95). נישט-קוקענדיג, וואס דעם מערדער דרעהט טויט-שטראף, פיהרט ער זיך און דער טורמע זעהר רוהיג, אין ער זאגט, אז עס שערדיקט איהם נאך, וואס ער האט דער'היגעט פאר'אטקען, ווייל צו איהם האט ער נישט געהאט קיין שום פרע-טענעס. צום פראצעס זענען ארויסגעווען 16 עדות

נאך דעם גרויזאמען מארד אויף זגערזשער גאס נעכטען איז פארגעקומען די לוייה פון ערמארדעטען

ווארט אויף דעם פעהער פון אויספארשונגס-די-כ-טער. די פרוי פון ערמארדעטען בראון האט דער פאך גאטאווי-דאקטאר געוואלט איבערשיהרען אין שפי-טאל, זי האט אבער נישט ערלויבט און געשריגען, אז זי וויל שטארבען, אזוי ווי איהר מאן איז גע-שטארבען. עהרענעכטען אין אווענד האט איהר צו-שטאנד זיך פערזעגערט און מ'האט געמוזט נאכ-אמאל ארויסרופען די פאגאטאווי, דער צושטאנד פון שלמה ריינהאוסקי איז נישט קיין געפעהרלי-כער.

געשטאנד מיט וואס דעם מערדער צו פערטייבען, ביז דעמאלט האט ער זיך שוין געהאט אפגעפאר-טיגט מיט זיין ארבייט און בלאף איז שוין געווען טויט. אנדערע ווידער דערזעהלען אז עטליכע מאנס פערשווינען, וואס זענען געווען ביי א שכן האבען דערהערענדיג די געשרייען, געוואלט ארויסלויפען אין הויז, אבער די בעל-הביתעס פון דער שטוב האט פערשלאסען זיי טיר נישט ארויסלאזענדיג קיי-נעם, ווייל זי האט געוואוסט אז ביעקאנסקי איז א מערדער וואס איז פעהיג אויף יעדען פערברע-כען.

דער שרעקליכער מארד וואס איז פארגעקומען אויף זגערזשער 92 אויף דעם געוועלכער אליה חיים בראון, האט געמאכט אן ערשיטערנדען רושם, אין דער גאנצער שטאט. דאס דאזיגע פערברעכען איז א זעלענהייט אין דער קרימינאליסטיק, ווען מען זאל וועלען שוכ-טען מענשען און שום טיבה און אויף אז אכוריות'דיגען אופן. א גאנצען נעכטיגען טאג האבען הונדער-טער מענשען געמאלרעט דאס ארט, וואו ס'איז פארגעקומען דער מארד און מ'האט אלץ דערזעהלעט פריים פון דער שרעקליכער רציחה. אמיסטען איז נישט צו פערשטעהן, ווי אזוי דער מערדער האט געקענט בעגעהן אז מוראדיג רציחה אין מיטען העלען טאג אין א טויט'ל פון אז געריכט בעוואוינט הויז, וועגען דעם דערזעהלעט מען אז דער מערדער ביעקאנסקי איז געווען אין אז שרעקליכע רציחה. אן ער וואלט דערהרגעט יעדען פארגעקומען דער וואלט איהם אונטערגעקומען אי-טער דער האנד און דעריבער האט יעדער מורא געהאט צוצוגעהן און מ'האט געווינט עפעס א גע-רעכענען.

נעכטען האט חסד-של-ראמת ערלעגט אלע פאך-מאלטיטעטען כדי צו קענען ברענגען צו קבורה דעם ערמארדעטען. די לוייה איז פארגעקומען נעכטען נאכמיטאג פון פראדעקטאריום, אין דער לוייה זיי זיך בעטייליגט א גרויסער עולם מענשען, אויפן קבר האט געזאגט קדיש דאס עלטסטע יונגעלעך די טרויעריגע פראצעדור האט זיך ספענדירט 6 א זיגער אונטער.

אזוי איז עס געקומען, אז ביעקאנסקי איז נישט געשטערט געווארען דורך קיינעם. דער מערדער ביעקאנסקי האלט זיך זעהר רוי-היג און האט נישט גרויס אפטייט אויפגעטען דאס עסען, וואס זיין פרוי האט איהם נעכטען געברענגט. ער קען, פערשטעהט זיך נישט אנווייזען קיין שום טיבה, וועלכע האט איהם געוואלט פיהרען צום מארד ער איז אויך נישט געווען אויף אויפ'ל שיכור, אן ער זאל נישט האבען געוואוסט וואס מיט איהם טוט זיך, ער זיצט דערוייל אין אן אייגענעל-קאמער און

דער מערדער האט געקענט בעגעהן אז מוראדיג רציחה אין מיטען העלען טאג אין א טויט'ל פון אז געריכט בעוואוינט הויז, וועגען דעם דערזעהלעט מען אז דער מערדער ביעקאנסקי איז געווען אין אז שרעקליכע רציחה. אן ער וואלט דערהרגעט יעדען פארגעקומען דער וואלט איהם אונטערגעקומען אי-טער דער האנד און דעריבער האט יעדער מורא געהאט צוצוגעהן און מ'האט געווינט עפעס א גע-רעכענען.

טוט זיך אויס איז מיטען שטאט און לויפט ארום דעם האשטשושני-דענקמאל

אז רוענונים האט דערזעהן דעם פאליציאנט אויפ'ן פערד, האט ער זיך תיכף געלאזט ענטלויפן, צוהאלטענדיג די הויזען, וועלכע ער האט נאך נישט פשויווען אויסצוטון, ער איז ארומגעלאפען דעם פרייהייטס-פלאץ, און דער רייטער-פאליציאנט האט איהם נאכגיפונג, ביז ער האט דעם נאקעט-אנהענגער געפאקט, און איבערגעזען אין רשות פון דער מוס פאליציי.

היינט, און ער קען נישט איבערהאלטען. האט ער פון זיך אראפגעווארפען די מארינארקע, די העמד, און דערנאך זיך גענומען צו די הויזען... צווישען מענשען זענען נאך פעהלען א סך זעלכע, וואס זענען להוט צוצוועהן יעדער פאר-שטעלונג, אפי ס'זאל קיין געלד נישט קאסטען... האט זיך געמאכט איהם דעם ראקענבויען א גרויס געזעכעל מיט געלעכטער און שפאטעריי-ען, און פון דעם זעטעניש איז אויך פערשיקט-וועט געווען דער רייטער-פאליציאנט, וואס וואכט ביי דעם דענקמאל פון קאשטשושני.

(2) אמט, ס'איז טאקי הייס, נישט קוקענדיג אויפ'ן ב'טערען קרויס, פון וועלכען מען ציטערט אזש... אבער, אז מ'זאל פאר היך אנהויבען זיך אויסצוטון אינמיטען דער זאס - דאס האט נעכטען פאכילט צום ערשטען מל אין פאכירס האט עס אויף אז אופן; איינער אליה ראענובוים (15) קעלבאך גאס (47) האט זיך נעכטען אויף רוג 11 ליסטאפאר און פרייהייטס-פלאץ פלוצים אונטערהויבען אויסצוטון אין מיטען העלען טאג, שרייענדיג, אז עס איז איהם

שוידער-יכע אייפערזוכט-דראמע דער 47-אהריגער לעהרער דעושיסט זיין יונגע פרוי, זיין הלייז קינד און זיך אריין

פון דארט זענען זיי שוין אבער נישט צו ריקגעקומען, ווייל אויך דארטען איז צווישען דעם פארסאלק אויסגעבראכען א קריגעריי, דער רעזיל-טאט פון וועלכער עס איז געווען, אז באושענדיג האט ארויס געבאט א רעוועלוציער, דערשטען זיין ווייב און טעכטער און דערנאך זיך... אלס דריי זענען געפל ביי ליבען טויט אויפ'ן צמעטאוס, און אנהויב פון דער אויספארשונג איז שוין פערטגעשעלט געווארען, אז בושענדיג איז גע-ווען זעהר אייפערזוכט און ער האט חושר גע-ווען זיין פרוי, וועלכע איז יונג געווען א סך יונ-געל פון איהם, אז זי פערראס איהם מיט אנדער'ן מצער.

נעכטען אינדערפריה איז בושענדיג צו-ריקגעקומען פון א שפאציר אין שטאטשען פארק און פארגעלאזען דער ווייב זייער זי זאל מיט-נעהמען דאס טעכטער, און זיי וועלען זאלפערדיט ארויס אויפ'ן צמעטאוס, וואו עס זענען בערגראפען זיינע עלטערן. דאס ווייב האט זיך געפלאגט, און זיי זענן טאקע אוועק אויפ'ן צמעטאוס...

(א) מיט עטליכע טעג צוריק איז צו זיינע קרובים אין לענטישן געקומען אויף זומערוואוינג דער עמריטירטער פאלקס-לעהרער יוזעף בושע-ווינסקי (47 יאהר אלט) מיט זיין ווייב סאבינא-אפאלאניע (23 יאהר אלט און מיט דער צוויי-יאהריגער טעכטער באזשענא. צווישען דעם פארפאלק פלעגען אפט סאקרי-מען מחלוקת, אבער מען פלעגט סוף פל סוף יאקש אדורכקומען.

רעסטאראן מ.ג.ע.ד.ר.ד פיעטריקאווער 35 מעלעפ. 10-678 געשמאק פולע מיטאגען 2.50 און 6.30 און 1.90 און 4 גענג פאר 1.90 אויף בעלער, באנקעסען, חתונות, ראיסען א.ו.וו. זענען די פרייזען צוליב דער קריטישער צייט רעדן ציר ל.מ.

דיינט און פאלג מען! העכסט אינטערעסאנטער קלאנג-ליים אין דער פוילישער שפראך פון דער פראד. Ryszard "Paramount" Ordyński די וועלט אהן גרענצען טרוים פון דער מענשהייט פון 20-טען יאהרהונדערט. ליבעס-דראמע פון א יונגען ערשינדער. אין די הויפט-רולען: Adam Brodzisz, Marja Dąbrowska, Szczawiński, Halicz אויסערן פראגראם: קלאנג-צונאמע פוזיק פון פערשידענע פעלקער. קלאנג-קאמערע און קאמפאזיציען. אנהויב אין געוועהליכע טעג 5 נאכמיטאג שעה, זונטאג און יום-טוב 2.30 נאכמיטאג פאר פולער פרייזען. דער זאל איז מעכעניש ווענטילירט.

פון האנדעלס-געריכט

אין מאי ה. י. אז די פירמע ה. י. ווישלי-צקי, געגנטא 138 ערקלעהרט געווארען אלס באנקראט, אלס קראטאך איז נאמינירט געווארען ארום, הערשליך אין אלס סינדיק ארום, פינגשטיין, געקעפטערט איז בעאוימטראגט געווארען צווישענשטעלען א געוויסע בילאנס פון דער באנק-ראטיטער פירמע.

דער צווייטע וועגן איז נעכטן דורכ'ן געריכט בעטראכט

מיר האבען צו טון מיט ענגלאנד... דאס האט געהייסען, אז מיר מאכען א פירישען רומפינג, משמיינסגעוואנט

(2) לעצטענס איז שטארק געוואקסען דער עסק-פארט פון פאריזישע מלבושים קיין ענגלאנד. די דאזיגע פארטיגע מלבושים, וואס ווערען אויסגעארבייט דורך די לאדער קאלאניקעס, ווערען דער פערקויפט אין ענגלאנד דורכשניטליך צו 26 גראשענס, און אז זייער סחורה, וואס זיי ארבייטען אויס קאן זיין קאנקורענצאלאז ביליג.

הכלל, צוליב די מינימאלע פערדינסטען פון די לאדער קאלאניקעס ופטרט פון די בושעזשינער האלט איצט דער עסקפארט פון פארטיגע אנצוגער אין איין וואקסען.

איין זעלבנער דערהרגעט געווארען און צוויי זענען שווער פערוואונדעט דורך אן אויטא

(א) דערנעבען האט ארויסמארשירט אויף איובונג אן אויטאמאביל פון 28-טען קאניגאווער סיסטעם-פולק.

ביינאכט, ווען די אפטיילונג האט מארשירט מיטן שטעטי פערמארקאו - סולצאו, איז ביים בריק איבער דעם טייך פליצא א פרויוואט-אויטא-מאביל ארויסגעפארען אויף דער הינטערשטער

א ווילדער גוואלד - טאט איז די „ווילדע פערטעו“ פון פאביאניץ

(2) זונטאג האט מען אין א קארן-פעלד ביי פאביאניץ געפונען ליגען א טיף-פערטעו/הילישע יונג-גע מידעל מיט פערבונדענע הענד און פיס, און מיט א פערשטאפט מויל.

אז מען האט זי אפגעמינטערט, האט מען זיך דערוואוסט, אז צוויי יונגעלייט זענען זי בעפאלען אין פעלד, געבונדען איהר הענד און פיס, פער-שטאפט דאס מויל, כדי זי זאל נישט קענען שרייען זעהט דאך!

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6, **12-333**
= Telefon

טעליט דרינגענדע ערשטליכע הילף אין אלע פלוצלינגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקסערעס און גינעקאלאגישע הילף.

פארק HELENOW EDWARD REDEN

ווי אויך JERZY DARSKI ליבלינג פון לאדער מיליקום, Erka Muszka פרימא-באלערינא פון די רעוועניק-טעאטערס, Bronislaw Nowinski באלעטיסטער פון די ווארשאווער טעאטערס, 7 און 7 קאנצערט פון סימפ, קאקסטער אונטער דער לייטונג פון ה' ס. פעטרושינסקי נאכ'ן פארגאס א דאנסינג אויפ'ן פרייען פעלד. א. איינטריט - 1.00, פאר שול-ינגער 50 גר.

אויסגעגראבען א טויטען קערפער אויף פאלעסיע

וואהרשיינליך א דערשאסענעם דורך די רוסען בעת די פרייהייטס-האמפען אויף פאלעסיע ביים בויען דעם פאלקס-פארק זענען בעשעפטיגט עסליכע צעהנדליג סעזאן-ארביי-טער, נעכטען ארום האלב 3 ביטאג ווען זיי הא-בען געגראבען אין א טייכט ארט האבען זיי זיך פלוצלינג אנטשטויסען אויף א טויטען מענשליכען קערפער, זיי האבען צווישען געגעבען דער פאלי-ציי און ווייטער פארויכטען געגראבען, כדי נישט צו בעשעדיגען דעם קערפער, זיי האבען סאקע אויסגעגראבען א קערפער פון א מאנסטערשולן, וועלכער איז געלענען אינגאנצען אין די מלבושים.

בראנפען אדער - טויט...

- (1) יוזף גיבניץ (פון כאניו, קאזשימיעזשע)
- (2) איז נעכטען געוואונען מיט דער נאפירקאו-סקיענא-אס.
- (3) ער איז געגאנגען, און עס האט זיך איהם קיין שום בייז נישט גע'חלומט,
- (4) פלוצים זענען צו איהם צוגעשטאנען דריי פערשולן, ער זאל זי, „הונדעווען“ ברענען.
- (5) אזוי זיי גיבניץ האט זיך אפגעזאגט דאס צו פון, האבען די דריי פערשולן ארויסגעכאפט מע-שערס און איהם געשטאכען אין עטליכע ערפער.
- (6) די אנטפלער זענען ענטלאפען, און גיבניץ האט פאנאטאויט אין א גוס'ן צושטאנד אפגע-פיהרט אין שפיטאל.

נעלם געווארען א ראווער נישט קוקענדיג אויף דעם פארויכ-טיגען באלעבאם

(2) איינער, יעקב קאזשימיעזשע/אדוקי איז צוגע-פאהרען צו דער הויפט-פאסט אויף זיין ראווער, כדי צו בעליגען א פאלעצאנע-בויף.

האט ער דעם ראווער זינעם צונעבנדען מיט א קייטלע צום סלום נעבען דער פאסט (שלעהי - א פערד אויף צוויי גומענע רעדלעך...) און איז אליין אריין געפארען דעם בריק.

אז ער האט דעם בריק שוין געהאט בעזארגט, אין אזוי אויס צו זיין ראווער, איז ער אליין שטארק געווארען בעזארגט, ווארום ער האט אנט-טראפען אויפ'ן בלויען קייטלעך...

משמעות, דער ראווער איז אליין צוסיסענס אוועק געווארען.

פארשע זלאטעס איז האלבע זלאטעס

(א) לעצטענס האבען זיך אויף די היגע מרק בעוויזען אין פערקעהר א סך פאלשע זלאטעס און פולציגער גראשען.

לפנים זעהן זיי אויס צו זיין אויסגעצייכענט נאכעמאכט זיי קלונגען אפליי, אבער אז מען קוקט זיך, נישט צו, זעהט מען, אז די צייכענע פנים אדלער איז נישט איבעריג געראטען, פארט אונטען, און אז אויף דער צווייטער זייט זענען די 6 ערשטע אותיות אין אויפשטייט, זשעסשפאפא-ליטא" און דער איבערשטער טייל וועגיגער בולט, ווי אין דער אונטערשטער טייל.

הירושנער-כארופניהעס ארגאניזאציע

די טעג איז פארגעקומען אן ארגאניזאציע-פארזאם-לינג פון קירושנער קאלאניקעס און עס איז געווא-רען בעשלאסען אריינצטרעטען אלס סעקציע אין האנטווערקער-פעראין וואלשטאטאקא 19. עס איז גלייכצייטיג געווארען אויסגעוועהלט א פאך קאמי-טע וועלכע איז שוין צוגעטרעטען צו רעגולירען די ארבייטס-בעדינגונגען אין פאך און אין דער נאךזעטער צייט ווערט צוגעפירט יאפען א'אלגע-מיינס פערזאמלונג פון אלע קאלאניקעס-קירושנער אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעפאָרשטענדענען הינטער-סעזאן.

ראדיא-פראגראם דינסטאג, ד. 7 יולי

- 12 10 צייט-זינגעל, טאג-פראגראם, 1,15
- גראמאטאן-מוזיק, 4,45 גראמאטאן-מוזיק, 4,50
- קאמפאזיטאן פאר פישער און שופער, 5,10 פאר-טראג, 5,35 גראמאטאן-מוזיק, 6,00 פארזענונג, 7,00 פאפולערער קאנצערט, 7,20 פארשידענעס, 7,40 גראמאטאן-מוזיק, 8,00 קאמפאזיטאן פון לעד-זער האנדעלס קאמער און קאמפאזיטאן פון מעטעא-רעלעגישע געזעצטע, 8,15 ראדיא-ערפע, 10,00 אפערע - און באלעט - מוזיק, 10,15 פאליפעסאן קאמפאזיטאן, 12,00 טאג-מוזיק.

הערצל - אקאדעמיע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט זונטאג, כ' המזו אין אונטער איינגעטרעטען אין אייגענעם לאך-קאל א טויזנט-אקאדעמיע צום 27-טען יארהרצייט פון דער הערצל.

ביי א פול געפאקטען זאל עפענט ה' מארכעו די טרויער-פערזאמלונג אין נאמען פון ציוניסטי-שען קאמיטעט, די אנוועזענע בעעהרען דעם אג-דעקען פון פערשטארבענעם ציוניסטישען פיהרער דורך אויסשטעהען פון די ערטער.

דער ערשטער בעקומט דאס ווארט ה' רעד, אר-בער, די ציוניסטישע בעוועגונג - הויבט אן. עס אונזער - געפינט זיך איצט אויף א שיינוועג, ה' הערט ווידער דיסקוטירט אין פראגע: וואס איז דער ענדלעך פון ציוניזם? צו וואס האט הערצל געשמרעט? ווען הערצל האט זיך בעוויזען אויף

צאהרלעז מוז מען סיי-רי-סיי וואס דער צאהלער פון הכנסה-שטייער איז מחייב צו טון, און וואס נישט

ווייזען, אז די הכנסה פון דעם צאהלער איז אין יאָהר 1930 געווען גרעסער, ווי ס'איז אָנגעוויזען אין דער גענעבענער זעאנאיע, וועט די פינאנץ-מאכט צוריקשעקן די זעאנאיעס צו די צאהלערס - ווי מ'פלעגט עס פֿרויער מאכען - פאָדערענדיג צוגאב-אויפקלעהרונגען.

אין משך פון 14 טאג וועט דער שטייער-צאה-לער מוזען געבען די צוגאב-ערקלעהרונגען, און דאס אפשלעפען מיט'ן ענטפער, וועט ברענגען צו נישט געוואונענע קאנסעקוענצען.

נייער פעלגישער אמבאסאדאר איז וואשינגטאן איז ייד

(פרי פון וואשינגטאן)

ס'דייט צווישן דער אלטער פעלגישער יידישער בע פעלקערונג, און די וואס זענען אהין אָנגעקומען זינט דער מלחמה.

אין דער הויפט-שטאט פריסעל, צום ביישפיל, זענען איצט פארהאן צוויי בעזונדערע יידישע קהלות: די אלטע פעלגיש-יידישע קהלה, און די נייע פוליש-יידישע קהלה, אין אנטווערפן זענען פער האַן גאַנצע דריי בעזונדערע יידישע קהלות: די אלטע, די פולישע און די ספרדישע.

די איראן, פארוואס די נייע אָנגעקומענע יידן

פון מורחא-איראן האָבען זיך נישט אויסגע- מיט מיט די אלטע יידישע איינוואוינער פון בעל- גיץ און אפשה, טיילווייז דערפאר, וואס כאַטש די פעלגישע יידישע שול אין שטרענג אַרטאָדאָקס טיש אין זי אָבער נישט ענג אַרטאָדאָקס פאַר די יידן פון מורחא-איראן, אין די פעלגישע אַר- טאָדאָקסישע שוהלען שפילן אַרגלעך, און די פרוי- ען און מענער זענען אויסן זעלבן סטאַק, כאַטש זיי זענען אָנגעטיילט איינע פון די אַנדערע, עס איז נישטאָ קיין בעזונדערע ווייבערשע שוהל, און קיין צווייטער עטאַזש, פון וואָסן די ווייבער מר- זען פון אויבן אַרונטערקוקן אויף די מענער.

דעם אמבאסאדאר'ס משפחה איז נאָך נישטאָ אין וואָשינגטאָן. מאַדאַם מעי מיט דריי קינדער קומען

צום צווייטן מאל בעגענען אין אין וואָשינג- טאָן אמבאסאדאר פון אַמאָנדער מדינה, דאָס איז אַ ייד, צום ערשטן מאל אין דאָס געזען לאַנד רעדינג, זען ער אין געקומען אַהער אלס פּערטרעטער פון ענגלאַנד, צום צווייטן מאל אין דאָס איצט דער אמבאסאדאר פון פעלגישע, סאַול מעי.

די ערשטע פּראָגע וואָס האָט זיך ביי מיר אַליין געשטעלט, איידער אין בין געגאַנגען צום פעלגישען אמבאסאדאר אין געזען די: ווי קומט עס, וואָס פעלגישע, אַ לאַנג גראָד מיט אַזאָ קליינע צאָהל יידן, זאָל דווקא אויסקלייבען אַ ייד אלס אמבאסאדאר צו איינער פון די וויכטיגסטע לענדער אין דער וועלט, די פּעראַייניגטע שטאַטן? אָבער ווען אין האָב נאָך דערזעהן דעם אמבאסאדאר, פּאַול מעי, אין די פּראָגע ביי מיר פּולקאמען פּער- טענטערס געוואָרען, ער פאַסט פאַר'ן אַמט! זיין שעה גער אויסוועקן, זיין אַפּשאַמאָנג, די גאַנצע זיך, די מאַניערען, די אינטעליגענטע רייד, די פּינע זפּראָך זיין גאַנצער וועזען איז אַזוי פאַסענד פאַר אַ דיפּ- לאַמאַט, אַז אין וואָלט זיך פּיל מעהר געוואונ- דערט, ווען ער זאָל נישט זיין דער הויפט פון אַן אמבאסאדור, ער איז אַזוי ווי פון דער באַטער בע- שאַפּען פאַר דעם.

פאַרל מעי איז ערשט 58 יאָר אַלט. אָבער זיפּלאָמאַט איז ער שוין גאַנצע 25 יאָר. און גראָד האָט זיין דיפּלאַמאַטישע קאַריערע זיך אָנגעפאַנגען אין די פּעראַייניגטע שטאַטן, אפּשר דערפאַר רעדט ער מיט אַזאָ וואָרמקייט, מיט אַזאָ ליבע וועגען דעם לאַנד, אין וועלכען ער האָט אָנגעפאַנגען צו שטייגען אַזוי'ן דיפּלאַמאַטישען לייטער, דאָ איז ער געשטאַ גען אויפ'ן אַנטערשטען ערשטען שטאַפּעל פון לייטער, דאָ שטעהט ער איצט אויפ'ן סאַמע העכ- סטען שטאַפּעל! אמבאסאדאר!

אמבאסאדאר פאַרל מעי שטאַמט פון אַ יידיש- גער יידישער פאַמיליע פון פעלגישע, זיין פאַמיליע איז נישט אַזאָ, וואָס האָט זיך ווען עס איז געשעמט מיט איהר יידישען אָפּשאַמאָנג, די גאַנצע משפּחה איז אַלעמאל געווען אין און אויך איצט אַרטאָדאָקס- טיש-יידיש. דער אמבאסאדאר אַליין פּלעגט אַמט געה זאָן אַן אַרטאָדאָקסישען יידישער שוהל, אויפ'ן אויסזעהן קען מען דעם אמבאסאדאר נישט דער- קענען אָלט זיין, דערפאַר אָבער וואָרעט ער אַמט אַזוי'ן עפעס אַ וואָרט וועגען זיין הויכקייט צו- יי- שיען מענשען, וואָס קענען איהם נישט, ווען עס איז אַפּילו נישט נויטיג, ער האָט געוויינט מיט אַ טאָג טער פון אַ בעדיהמען יידישען שרייבער פון פּראָפּאָגאַנדע, דערפאַר זשאָרש לעווין, און ער רעדט מיט אַ סך ליבע אין דערפּעקטע וועגען זיין שווער און וועגען די פּראָפּאָגאַנדע ווערק, דאָס ער האָט געשריבען איבער פּאָליטישע קעאָנאָמיע, סיי ער און סיי זיין פרוי זענען שטאַלך מיט זייער יידישער שפּאַשמאָנג.

וועגען דער לאַגע פון די יידן אין פעלגישע, דאָרט דער אמבאסאדאר, איז אָבסאָלויט נישטאָ זאָס צו רעדן, אין פעלגישע איז נישטאָ קיין יידישע פּראָגע, זייערן האָבען דאָרטען גלייכע רעכט מיט אַ לע אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, פּאָלי- טיש, עקאָנאָמיש, און זאָגאַר געוועזענליך זע- נען זיי גלייך מיט אלע אַנדערע. עס איז דאָרטען נישטאָ קיין אַנטערשיד צווישן יוד און נישט- יוד.

אין דער יידישער בעפעלקערונג פון פעלגישע אַליין איז דווקא יאָ פּעהאָן אַ שטיקעל אַנטער- וועגען דער לאַגע פון די יידן אין פעלגישע, דאָרט דער אמבאסאדאר, איז אָבסאָלויט נישטאָ זאָס צו רעדן, אין פעלגישע איז נישטאָ קיין יידישע פּראָגע, זייערן האָבען דאָרטען גלייכע רעכט מיט אַ לע אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, פּאָלי- טיש, עקאָנאָמיש, און זאָגאַר געוועזענליך זע- נען זיי גלייך מיט אלע אַנדערע. עס איז דאָרטען נישטאָ קיין אַנטערשיד צווישן יוד און נישט- יוד.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון אַ חסידישען יוד אין לובלין

דאווענס אב שבת פריה, טהוט אויס דעם סליח און פון דער גארטל פער אדעוועט ער א פעטליע

איינצוקומען אין שטוב, האָט ה' מאַרעקווע גע- עפענט דאָס פּענסטער פון דער וואוינונג, וועלכעס געהט אויף פּראָפּאַסטווע גאָס און דערין פּענסטער איינגעשטויסן אַ בחור, כדי ער זאָל זעהן וואָס אין שטוב טוט זיך. דער בחור איז אַריין אין וואוינונג און אַרומגעשרייט אַז קיינער איז אין שטוב נישטאָ. בלויז אַ יודיש הייל, וועלכע מיט אַ פּאַנאָ- דערזעוואָרפּענעם סליח ליגט אויפ'ן טיש, ה' מאַר- כעוועקע האָט געהייסען דעם יונגעל אַריינגעווען אין שלאָף-זימער, פּלוצלונג איז דאָס יונגעל צוגעלאָפּען צוויי צום פּענסטער מיט אַ שרעקליכע הוללה:

נע געמאכט אַ שטאַרקען איינדרוק, נאָכמעהר דער- פאַר, ווייל וויסנדיג האָט איהם פּלוצלונג אַ פּרעג געגעבען אַ שאלה:

— שבת מוז איך געהן אויף יענער וועלט, אַליין זיך מאַכען דעם סליח אום שבת און באַמח און עבירה, וואָס זשע טוט מען, אַז עמיץ זאָל מיך דער- וועקענעבען.

דאָס יידישע לובלין איז שבת אויסגעצייכערט גע- וואָרען פון אַ אויסערגעווענליכען זעלבסטמארד. שמועי' וויסנדיג האָט אַ לובלינער חסיד, 56 י. אַ תבואה סודר האָט תמיד געשטאַ פאַר אַ פּערמער- ליכען יוד, אַמאָל איז איהם געגאַנגען זעהר גוט און לעצטענס — זי ס'רוב פון זיינס גלייכען — אַלץ ערגער און ער איז שטיבעל האָט מען דערפון נישט געוואוסט און ווען מען זאָל געווען ווי- סען וואָלט עס אויך קיין נייעס נישט געווען, ווייל קבוצות און דלות איז דווקא נישט קיין זעלענהייט. שמועי' וויסנדיג האָט פון צייט צו צייט געלאָזט פאַלען אַ קרעכץ און זיך געקלאָנגט, אַז דאָס לעבען איז איהם נמאס, די טעג און זיין פרוי אַנקינדער אַנזעקעפּאָהרען אויף זייער וואוינונג צו איהר פאַסער און ער איז געבליבען אַליין אין זיין וואוי- נונג אויף לובאַרשאָווסקע 18. אין די לעצטע עט- ליכע טעג האָט ער כּסדר אָנגעהויבען רעדן פאַר זיינע נאָהנטע, אַז ער פּיהלעט, דאָס דער סוף דער- בעזונטערע זיך, היינט איז וואָס האָט ער אָהן פאַרבע- האַלט, ערקלערט, אַז ער ווייסט אויף זיכער, דאָס שבת וועט ער שוין נישט לעבען, געמיינט האָט מען, אַז ער איז אַרומ פון זינען, ער איז אַבולאָר אָך גע- ווענליכע קלאָרען פּערישטאָנד, מיטוואָך אַנפּונד האָט ער געפּעטען זיינעם אַ בעקאַטען דעם ה' טמאָן מאַרעקווע, אַז ער זאָל מיט איהם אַרויסגעהן אין שטוב, ווייל ער וויל אַנשרייבען אַ צוואָה, ווען ה' איז און געווען ביי איהם אין שטוב, האָט וויסנדיג זיך פאַר איהם אויסגעפּיעט דאָס האַרץ, אַז זיין גאַנץ פּערמאַנענט בעטרעפט נאָך 129 זאַלטיס און אַז עס קומט ביי איהם אַ חוב פון 355 זאַלטיס. יענער וויל איהם דאָס געלד נישט אָננעמען, די הויכקייט, דער מאָרגען וועט אומבעדינגט פאַר איהם נאָך ערגער, צו וואָס זאָל ער זיך אַרומדעהן אויף אַזאָ וועלטלעך? ער האָט דערפּיבער גענומען שרייבען אַ צוואָה און וועלכער ער וווינט אָן ביי וועמען עס קומט איהם די עטליכע זאַלטיס און ער בעט מען זאָל איהם קובר זיין ווי אַן אַרומ'ן יוד.

ה' מ. מאַרעקוועקע האָט גענומען היטען דעם וויסנדיג'סען און זיך בעמיהט אָפּצונעהמען די 355 זאַלטיס ביי יענעם בעל-חוב, דאָס געלד האָט ער וויסנדיג'סען אַנזעקענעבען. דאָנערשטאָג און פריי- טאָג האָט וויסנדיג'סען מעהר נישט איבערגעחורט קיין שלעכטע וועלטער, פרייטאָג-צונאַכטס איז ער געקומען דאווענען ווי געווענליך. שבת אין דער פריה איז ער מעהר און שטיבעל נישט געקומען. ה' מאַרעקוועקע איז געוואָרען אומרוהיג, אַנב האָט ער איהם פרייטאָג-צונאַכטס צוגעזאָגט צו ברענגען אַ ספּריל און ער איז גלייך פון שטיבעל אַנזען צו די שמעי' וויסנדיג אין שטוב, די טר און יענער פּערשלאָסען, דער שליסעל האָט געשטעקט אין יע- נער זיט טר, די אונטרהויקט און דערפּיבער נאָכמעהר געוואָקסן, זיכענדיג אַ מיטעל ווי אַזוי

— עפעס עמיץ שטעהט ווי אַ טויטער!
ה' מאַרעקוועקע איז שוועל אייבערגעשריינגען דאָס פּענסטער, איינגעלאָפּען אין שלאָף- זימער און דערזעהן אַ שרעקליך בילד, לעבען בעט איז גע- שטאַנען אַ הענגער אויף מלבושים, אויף דעם דאָר- זיגען הענגער האָט וויסנדיג'סען פּערלאָזוועט אַ פעטלע פון זיין אייגענעם גארטל און זיך אויסגעקלאָנגען, מאַרעקוועקע האָט איהם דערזעהן ווי אין אַ כּממע שטעהענדיגע פּאַנע, אַ בענקעל איז געלעגען אַממע וואָרפּען, קענטיג אַז דער זעלבסטמערדער האָט אין דער לעצטער מינוט זיך נאָך געפרובט ראַטעווען, געברענט צוזעהן דאָס בענקעל מיט זיינע פּיס, אָבער דאָס איז איהם נישט געלונגען, ה' מאַר- כעוועקע האָט געמאכט אַ שרעקליך געשרי און אַר- לייך געפאַלען אין הלשות, שכנים זענען אַריין, ה' מאַרעקוועקע איז שוין געהאַט געקומען צו זיך, דעם זעלבסטמערדער האָט ער אַראַפּגעכאַט פון דער חליה און איהם אַנזעקענעבען אויפ'ן בעט, גענומען ראַטאָווען, אַלץ מירט נאָך דער פאַגאָאָוועי, אַ בער אַלץ איז שוין געווען צו שפעט, עס איז בלויז קאַנסאַרט געוואָרען אַז דער קאַפּער איה טויט.

אַלע שכנים, דער סליח, די גארטל, דאָס סר- וויילי בעווייזען אַז שמעי' וויסנדיג האָט פריהער אַפּענדעוועט אין דערנאָך אַ סוף געמאַכט צו זיין לעבען, געשעהען איז עס אַרומ האַלד 1 בייטאָג און 11 און יענער האָט מען איהם נאָך געזעהן אויפ'ן גאַס.

פּאַריוו
יערן קוואַרטל
צו פּאַריווע פּריווען
ליפּער
Lodownia Południowa 22
tel. 190-48 i 191-26.

אויף דעם ה' מאַרעקוועקע האָט די דאָזיגע סע- צע

ווערען, אין דעם האָט ער אַ מינוט נישט גע- צוויפּעלט.

מען האָט אַלע, נויטיג בעזאַמט אויסצושפּילען צייט, און וואָס עס זאָל נישט האָבען פאַסירט — נישט לאָזען מאַרטימערן ענשליפען.

בעווייזען האָרין סאַפּ מיטער, סאַרצ גרויסער שאַלאַנט קרוקס איז אין נאָכקאַפּירען מענשען.

בעלפאַרדס קול — דער טעמבר זיינער — דאָס בעלפאַרד האָט איבערגעריסען דאָס שוויינען:

— אין האָב דאָ נישט וואָס אויסצוקלערען, — האָט ער זיך אָפּגעריסען, זאָנענדיג עפעס פריהער שטעל דער מאַדאַם מאלפאַקע, וועלכע איז נאָך געלעגען אויף דער סאַפּע — אין זיך, מינע דער רען, ביי זיך אין דעהיים, און דאָס איז דער זיך, אַ גענוגענדע ערקלערונג... אין וואָלט אָבער נייגעריג געווען צו וויסען, ווי אַזוי אָט דער זיך (ער האָט אָנגעוועזן אויף האַרין) האָט זיך אייבערקומען אַהער, הלמאַ ער האָט אָנגעטון מיר בעם אַנאַנצונג, און ער פיהרט זיך אויך, פּונקט ער וואָלט ד אַגעווען אַ פּעלעכאַס און נישט אַר, האַרין איז דייטט אַפּוירעטאַרען, און ער קלערט קלאָר און ענטשלאָסען:

— אין ווייס נישט, וואָס איהר טראַכט ווען דעם אַלץ, מינע הערען, אָבער איך האַלט פאַר אַמ פאַרוויכטיג פאַרשטענדענע אונזער געשריף און דער אַנוועזנהייט פון אַ פּערמדען מענשען... אין הויב נישט אָן צו פּערשטעהן צו וואָס דאָס איז דער הער (ער האָט אָנגעוויזען אויף בעלפאַרד'ן) איז גע- קומען אַהער, פּונדוואָנען איז ער דערגאַנגען דעם סע קעט פון מיין געהימעט טר, און... אין בין אַזוי איבער-אַשט אַז איך גלויב ער האָט נישט מינע אַר- גענע אויגען!... איך פּערשטיי אָבער גלייכצייטיג, אַז ס'איז אין יעדער הויכע געפעהרליך אַז אין אַנווער סביבה זאָל זיך געפּונען אַ מענש, וועלכען קיינער קאָן נישט!

— ריכטיג! — האָט בערענט אַנטערזעכאַסט, צושאַקלעדיג ענערטיג מיט'ן קאַפּ. (פאַרזעכענדיג קומט).

וואָרען פון דעם קאַפּיטאַן שטרענג, ווי אין דעם דאָזיגען מאַמענט.

אַלעמענס אויגען האָבען זיך געווענדט אין איין ריכטונג, — צום אומבעקאַנטען.

האַרין האָט זיך דערמיט בענגט, און איז אָנגע- טראַטען אין שאַטען, אויף ווי ווייט דאָס האָט זיך געלאָזט מאַכען.

ער האָט געוואוסט ס'איז געפאַהר עס דראַהט איהם, אָבער מורא האָט ער געהאַט נישט פאַר זיך, איהם האָט זיך געשראַקען דער געדאַנק, אַז די באַנדע וועט נאָכן מאַכען אַ סוף מיט איהם, זיך אַרויסגליטען פון די הענד, און פּערישויערען.

וועגען דעם, וואָס איז געווען געקומען איז אַר- גענטליך לייכט געווען זיך משער צו זיין:

בעלפאַרד'ן איך, קענטיג, געלונגען צו ענט- לויפען פון דער טרימל, און ער איז געקומען צו לויפען צו זיך אַהיים און דער אַפּאָנגע, אַז ער וועט מיט עטליכע שעה מקדם זיין די פּאַליציי וועט בעווייזען געהמען דעם מאַטאַזיקל און נעלם ווערען.

ווי די לאַגע זיינע איז נישט געווען האָפּונגס- לאַז האָט דער דאָזיגער בעראַנג איהם דאָך צוגע- געבען אַביסעל מוט.

אויב בעלפאַרד איז פאַקטיש גענטלאָפּען פון דער טרימל, איז זיין אַפּוועזנהייט דאָרט שוין אַוואַיי פּעמערקט געוואָרען, אין פריהער אָדער שפּעטער, וועט אין דעם „מיהל-הויז" אַנקומען פאַליציי.

זאָל זי נאָך בעווייזען!...

בעלפאַרד האָט זיך נישט בעווייזען — נישט איבערטון, און נישט אַנטערשערען די קאַלטענע וואַנט פּאַרד.

היינט עס, אַז ענטלאָפּען אַזוי ער, וואָרשיינ- ליך היינט, אין אַזענדי, ווען די פּריווע-אַנשטאַלען זענען שוין געווען געשלאָסען.

אַנשטערענענדיג די מוסקלען, איינהאַלטענדיג דעם אָטעם, האָט האַרין געוואַרט, וואָס דאָ וועט ווייטער פאַרקומען.

אין דעם, אַז זיין שפּיל וועט דאָ פּאַרד קל-

דער „פּוילישער לובלין שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-הויב

די געווען איהרע האָבען נישט אויסגעקלאָרען, אין אין היסטערישער שרעק האָט זי אויסגעשרייגען: — קוקט נאָך!... קוקט נאָך!... זיי זענען דאָך צוויי... נייך-ניין!... ס'איז אַנאָנגעליך!

פּערילענדיג דאָס בעוואוסטזיין איז זי אַנידער געפאַלען אויף דער סאַפּע.

בערענט האָט אַרויסגעכאַפט זיין רעזאָלוציע און אָנגעצילט אויף מאַרטימער'ן:

— דאָס זענען שוין ווייטער אייערע אידיאָטישע שטיקלעך!?

אין איין מאַמענט זענען שוין אלע שפּיאָנען געווען בעוואָסענט מיט'ן אויסגאָהם פון דער מאַ- דאָס מאַלפאַקע, וועלכע איז געלעגען אויף דער סאַפּע.

מאַקס איז אַרויסגעטראַטען אין מיטען ציינער מיט אַ לאַנגען ים-קינשאַל אין דער האַנד.

— פּעהאַלט איער רעזאָלוציע און קלערט אויף, דאָס דאָ טוט זיך! — האָט ער אויסגעשרייגען צו מאַרטימער'ן, — אַ סוף!... שטעלער!

מיט אַבסאָלועטער קאַלמבלוגיקייט האָט זיך מאַרטימער אומגעקעהרט און אָנגעוויזען אויף האַרין:

— אויפקלערען די זאַך דאָרף נישט איך, נאָך אַטאַ די צוויילינג-גרינדלעך! — האָט ער ירהייג אַ זאָג געטון — זיך דויט זיך, אַז דאָס ערשטע וואָרט געהערט צו דעם תּהר, וואָס איז אַזוי אַמאָ פּאַריאָטיש אַרומגעפאַלען צו אַנאָן פון האַר שאַנק!

זאָג קעגנאַ אַזוי האַרין אַזוי נישט געפּעל טע- צען די שטיקלייט.

די ווערטער זענען פּערילליש געוואָרען אויף זיין מויל.

אַנאָפּעראַשטער האָט זיך מאַרטימער אַ ציה געטון אויף צוריק:

די שוין פון לאַפּע האָט בעלויסטען דאָס פנים פון אַ באַרדיגען פּעסט-געבויעטען מאַנספּערשוין אין די מיטעלע יאָהרען, דאָס איז געווען פּונקט אַזאָ מענט, ווי דער וואָס איז געשטאַנען מיט עטליכע שריט ווייטער הויכער מאַרטימערס פּלייצעס, ווי זענען געווען עהנליך, ווי ס'טרעפט אַפּס צוהילינג-ברידער.

אין איין פּרט איז נאָך געווען אַ שטיקעל אַנב- סער שיד צווישען זיי: דאָס פנים פּויל'ס גאַסט און געווען פון אַניערידיג-גרויסען קאַליר, ווי ביי מענ- שען, וואָס האָבען אַ לענגערע צייט פּערבראַכט אין אַ טרימל-צעלע.

אויסלאַגענדיג די אויגען, האָט ער מיט שרעק און פּערזאָנענדיג געקוקט אויף דעם מענטש, וואָס איז אַבסאָלויט געווען צו איהם עהנליך, אויף האַרין. די איבעריגע אלע האָבען געקוקט אויף אַר- בעם און אויף דעם צווייטען...

אין ציימער איז געשטאַנען אַ טויטע שטיקלייט, אַזוי אַז עס האָט זיך געהערט דער גאַנג פּנים זיינער...

דער זייגער — האָט האַרין אַ טראַכט געטון — ציילט אויס די לעצטע מינוטען פון מיר, לעבען... מאַדאַם מאלפאַקע האָט די ערשטע איבערגע- ריסען די שטיקלייט.

פרעהליכסטער און אויסגעלאסענער קווארטאל פון פארין - מאנארטר

בלויגע קאמפני אין מאנארטר

57 מענשען אומגענומען א שלאכט פארן 5 (טו) אין דרום טייל פון מאנארטר קא אין צווישען די אינוואזיער פון א דארף וואס שעהט אנטער דער פראנצויזישער פאר- שאפט און 60 בעדאוינער פארנוקומען א בלויעג שלאכט. די בעדאוינער זענען אוינגעדרינגען אין דארף און פאנעהויבען די רויבען, ביי דער שפיט- ריי, וואס איז ענטשטאנען זענען 46 רויבער דער שאפט געווארען, פון די בעפאלענע זענען דער הרגעט געווארען 11 פערזאן.

געשטארבען אידעקסאר פון אידיש וואכענבלאס

(מס) ווי צו י"א (י"א) דא איז געשטארבען דער אויסגעבער און רעדאקטאר פון יודישע וואכענ- בלאס אין דער דייטשער שפראך, די ווארהייט לידוויג הירשפעלד. דער פערשטארבענער האט גע- זעהט צו די פאנעהויענע מיטגלידער פון דער "אויגן פון די עסטרייכישע יודן" און איז געווען געזאכטעט אויך דורך זיינע פאליטישע גענוער.

ארבייטסלאזע צווישען די יודישע דיאמעטען-שלייפער אין האלאנד

(מס) אמסטערדאם, (י"א) דער קרויס אין דער דיאמעטען-אינדוסטריע ווערט כסדר שאר- פער, די ארבייטסלאזיקייט איז בעזונדערס גרויס צווישען די יודישע ארבייטער. צווישען די 3,500 ארבייטסלאזע דיאמעטען-שלייפער איז פערהאן 3000 יודען.

אידישער טולטורעלער פילם

(מס) אמסטערדאם (י"א) לויט דער אינזיאטיוו פון בעקאנטען יודישען היסטאריקער וואן סינדען, פראיעקטירט איצט די יודישע היס- טארישע געזעלשאפט "אין האלאנד" שאפען א יודיש- שער קולטורעלער פילם, וועלכער זאל פארשטעלען די יודישע מנהגים אין האלאנד, די אלע סינאגא- גען, בית הקברות א.ד.ג.

טאג און פערברענגט די נאכט מיט א רייכען אמער- קאבער פערנעסט נישט צווישן אונזערע אינדערפריה דעם טאג מילך מיט ברויט דעם הונגעריגען פאלער, וואס וואוינט ערגעץ אויפן דאך-שטיבעל אויפן 6טען שטאק, די גאסען-מירדעל פערנעסט נישט ביי נאכט אונטערפריהער איהר קליינס צו א ווינקעל פון א געסעל, וואו עס זיצט אַנאַרמאן במדי דער קליינס זאל איהם געבען א נדבה. פערהאן אויפן מאנארטר אזא יודישער שוץ רער, וואס איז רייך געווארען פון די דאזיגע לוס טיגע מילדעך מיט ווייכע הערצער.

דער דאזיגער קלויסטער איז טאג ווי נאכט א פון פאר די זינדער, אויך דעם איז דא א ספעציעלע טיר, און עס טרעפט אפט א דויעלעכע מירדעל וואס איז גאר-וואס זיך פונדערברענגענען מיט איהר גאסט נאך א נאכט פון זינד, זאל זיך פינה פארטאג אונטערפריה מיט איהם אט ביי יענער טירעל פון קלויסטער.

די בעפעלקערונג פון דעם דאזיגען בארג, דאס רוב פשוטע הארפאשענע מענשען, האבען זיך גע- שאפען א ווער טאלעראנטע בעזעהונג צום לעבען צווישן און זייער אייגענע פילזאמלע. אט זיצט, צום ביישפיל, ביים טויער פון הויז די גאנצע פאמיליע פון קאנטירוש (דעכער) סיאזי זונטאג אין א הייטען מאי טאג. אַנאַלעט אַכציג יאהרען פאבע אויך א ווייכע פאמיליע. גען פראנצויז, לעבען איהם זיין חתונה-געזאכטער טאכטער, וואס האלט א ווערע קינד אויפן האנט איהר מאן, א שכן מיטן ווייב, עס פעהלט אפילו נישט די שטייג מיט די קאנאדאקלעך, און דער הייז טעל מיט דער קאץ.

פלווענג לויט פערבוי א מירדעל צווא, אויך די הויכע קאפאעל געווינט און ווארפט גוטע שמיי- לען אויך רעכטע און לינקע. רופט אויס דעם וועב טערט ווייב: אַרעט, הער, אַרעט! קום נאך אהער! דאס מירדעל שטעלט זיך אָפּ, און עס הויבט זיך אן א שמועס: ווי געהט דאס? וואס מאכט דער פאטער? וואס מאכט די מוטער? צי איז דער ברודער געקומען פון מיליטע-דינסט? צי ארבייט זי נאך און זעלבען שניידער-שאפ? דאס מירדעל רעדט זיך אויך, הארציג און פשוט אין א שעה צוים האב און זי געזעהן טאנצען-דיג אין א לאקאל נישט ווייט פון דעם ארט, מיט א דומעגישען גביר און זי האט געזען מיט אזא פאש- טעס געהויבען די פוס, און דער רומענער איז צו- פלאצט געווארען.

דער דיכטער דוד איינהארן גיט אין פארן "הערט" פאלגענדע אויסגעצייכענטע שילדערונג פון פאריזער בעריהמטען מאנארטר: אין צפון-ווייט פון צענטער פון פאריז הויבט זיך אויף א הויכער בארג, עס איז כמעט דער העכסטער ערד-הויכע פון שטאט. אויך זיין שפיץ שטעלט א וואונדערבארע ווייטע קירכע, געבויט ווי א רוישע צערקווע, מיט קילעדיגע קופאלען און שטעלעך וואס שטייגען איבער אבערן צוויי טען ארויף צום בלויזען הימעל.

די דאזיגער קלויסטער איז דער "סאקר קער" (דאס הייליגע הארץ) דער שפיץ פון מאנארטר, דא האט די קאטאלישע קירך אונטערגעשטעלט א מין פערשונג, אין סאמע מיטען הארץ פון טייוועלט מדי- נה, וועלכע הויבט זיך אן ביי די ווענט פון דעם דאזיגען קלויסטער. שטעלט מען זיך דארט אויף די טרעפ און מען קוקט אראפ אויף פאריז, דאן זעהט מען ערשט צופוסען א נעץ פון אלטע, שטאלע געסלעך, א גע- זאמט פון חדרות און וואונדערשטענע נייע ווילעט, ווילד פערזאקענע פלעצער צווישען הויבען, וואס זעהען אויס ווי אלטע דאך-הייזער פון פאר דריי- הונדערט יאהר צוריק.

דאס קאן דער פראנצויז, וואס דאס קאן אמבעט שטיינעניגע פאריזער פון מאנארטר, אומויסט האבען אנדערע פאריזער קווארטאלען געפרייט קאנארירען מיט דעם דאזיגען בארג. מען האט מיליאנען אַ ריינגעבראָטען מען געעפענט גרויסע טאנצ- פלעצער, רייכערע, מיט א גרעסערע לוקסוס, מיט שעהנערע פאריזער, און בעסערע ארטיסטען, אומויסט אז געווען די מיה, דער עולם האט נישט געוואלט א ראפנידערען פון מאנארטר, דארט איז עפעס דא א צווייטע וואס דער מענטש, וואס וויכט פערנעגליגען קען אנדערשטוואו נישט געפונען. עס איז די פשוטה, מען מאכט דאס און טעאריע, דער מאנארטר דינט צו גאט און צום טייוועל גלייכצייטיג, וואס צו גאט און צו גאט אין וואס עס געהערט צום טייוועל, קומט איהם. דער מענטש איז שוין אזוי געבוירען געווא- רען, אויפן מאנארטר קעמפט נישט דער יצ-הערע מיטן יצ-הערע, זיי לעבען בשלום. די שעהנע יונגע מיליטערס (א שניידערין) וואס הארעוועט אָפּ דעם

און דעם לויט דער גאנצער ציבער פון מאנארטר, וואס קיין שום גרויסע אנדערע שטאט האט דאס נישט געקאנט נאכמאכען, נישט ניי-זאָקער גרעניט ווילערש, נישט בערלינגער קורטיסטער-דאס, זינדער דארף מען קענען, דעם דאך און אויך אזוי זינדערען, אז מען זאל גארנישט וויסען, אז מען דאס קאן דער פראנצויז, וואס דאס קאן אמבעט שטיינעניגע פאריזער פון מאנארטר, אומויסט האבען אנדערע פאריזער קווארטאלען געפרייט קאנארירען מיט דעם דאזיגען בארג. מען האט מיליאנען אַ ריינגעבראָטען מען געעפענט גרויסע טאנצ- פלעצער, רייכערע, מיט א גרעסערע לוקסוס, מיט שעהנערע פאריזער, און בעסערע ארטיסטען, אומויסט אז געווען די מיה, דער עולם האט נישט געוואלט א ראפנידערען פון מאנארטר, דארט איז עפעס דא א צווייטע וואס דער מענטש, וואס וויכט פערנעגליגען קען אנדערשטוואו נישט געפונען. עס איז די פשוטה, מען מאכט דאס און טעאריע, דער מאנארטר דינט צו גאט און צום טייוועל גלייכצייטיג, וואס צו גאט און צו גאט אין וואס עס געהערט צום טייוועל, קומט איהם. דער מענטש איז שוין אזוי געבוירען געווא- רען, אויפן מאנארטר קעמפט נישט דער יצ-הערע מיטן יצ-הערע, זיי לעבען בשלום. די שעהנע יונגע מיליטערס (א שניידערין) וואס הארעוועט אָפּ דעם

קלעפסידרעם

צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרויסעריי פון
"נייעם פאלקסבלאט"
פיעסדיקאווער 21, טע. 71-224
די סלעפסידרעם ווערען און משך פון 1 שעה פערטיג
און אויסגעלעבט איבער דער שטאט.

צוויי מאנארטרען שפעטשען צווישען זיך, ווי זיי סודי לען זיך עפעס, זי האט נישט געוואוסט וועגען וואס זי האט געזעהן ווי נאך א געוויסע וואקלעניש זענען זיי ביידע אראפגעגאנגען אויף דער טרעפ זי איז אפילו בייגעריג געווארען וועגען וואס דא האנדעלט זיך, אבער האט מורא געהאט צו צוגעהען צו דעם ארט, וואו די מאנארטרען זענען פערשוואנ- דען, נאך משהר איז זי אינגרייטער געווארען צוליב דעם וואס זי האט געוואוסט, אז דער מאנארטר האט וועלכער איז ערשט דא געשטאנען אויף דער דעק איז א גאנצער יוצא זכנס ביי איהרע דירעקטארען ווי האט אבער דאך מורא צוגעהען אלץ וואס קומט פאר אויף דער שיף, איז איהר שוין פארגעקומען פערדעכטיגט און געהיימנישט. ריטא האט געזע- טערט פאר יעדען שאך, פאר יעדער בעוועגונג, וואס איז פארגעקומען צוהן איהר, זי האט מורא געהאט אפילו צו שלאפען ביי זיך אין דער קאבינע, ווייל ווי זי האט ערשט איצט בעמעקט, איז זי אַ ריינגעפאלען אין א שטארקען אומחן ביי בארטיין, זי איז געשטאנען אַנגעלעהנט אין דער באריערע און זיך פערטראכט וועגען איהר פארגאנגענהייט.

האנט איז מיטן געלען אראפגעגאנגען אין דער באנאווארט-שטיינג, פארוויכטיג זענען זיי צו געבאנגען צו דעם ארט, וואו זיי האבען איבערגעלא- זענען דעם פראפעסאר, דער לעלער האט זיך נאך אלץ געקווענטעלט, נאך אלץ איז איהם זעהר שווער אנגעקומען צו פעהנען א מארד. - האנט איך וויל נישט, איך וויל נישט געהן לאז מייך צוהיה, לאז מייך צוריקגעהן. - איך וויל דייך דערהרגענען צוזאמען מיטן פערשאלטענעם פראפעסאר, צי ווילסטו אינו אַלץ אומגליקליך מאכען, מיר ווילען זיך נישט לאזען, מיר מוזען זיך אליין דאטעווען, און זיך נישט אָפּ- שטעלען אויף קיין שום קרבנות. - אפער וועסטו, האנט, איבעררעדען מיט אַ

די איזראעל ריבענע און מוירט סענסאציע. וואטישער דאמא פון לאדזער לעבע (54)

נאך איין ריטא איז עטליכע מאל ארויסגעגא- גען פון דער קאבינע, זי האט מורא געהאט פשוט פאר זיך און פאר איהרע אלע חברי- טעם, וואס זענען מיט איהר געפארהן, זי איז גע- שטאנען אין א ווינקעל און זיך געקוויקט מיט דער ריינער ים-לופט.

שפעט ביינאכט איז האנט צוגעגאנגען צום געלען און צו איהם געזאגט:

- איצט איז צייט, מירדאך ענדיגען דעם ענין, מיטן איהם דארט לאנג נישט האלטען, וויל אלץ קען פערלויבען זעהנען, קום געלער און זאלען מיר זיך אפערטייגען.

- איך ווילט מייך נישט געוואלט אנגאזשירען און אזא שרעקליכע זאך, איך פערדין נישט אזוי פיל אז איך זאל נאך דארטען מארדען מענשען. נאך וואס טויג עס מיר.

- אויב טיעפע דיר וועגען געלד, וועלען מיר אַדורכקומען.

- נון, איך וויל איהך נישט שאנטאזשירען אָפּער, איך קען נישט מארדען.

- געלער געדענק, אז דו שילסט דא א גע- סעהרליך שפיל, מיר האבען שוין אַנגעהויבען און מיר מוזען ענדיגען, אנדערש געהט שוין נישט.

א פערבלאנדזשעט מיידעלע
 ביים הרב לייבוש ראָזענבערג, פאָמאָרסקא 4
 איז אָפּגעגעבן אַ פערבלאנדזשעט 3-יאָהריג מיידעלע
 דעלע, אָנגעטון אין אַ העל קליידעלע, געשוירען
 קפּעל באַרוועט.

מעלדונג
 אַכטונג חינוכיגע וועבער
 היינט דינסטיאָג 8 אָווענט קומט פאָר אין ניי-
 עס לאַקאָל פון סעקסטייל-פּעראַיין אָגראָדזשאָ 9 אַ
 פּערוואַמלונג פון אלע וויגיגע וועבער וועגן דער
 פּראָגע פון לוי-רעדוקציע.
 די באלועט קאָמיטע פון וועבער-אַרבייטער
 ביים סעקסטייל פּעראַיין.

ווילנער טרופע
 היינט און מאָרגן שפּילט די ווילנער טרופע
 אין וואַלאַקוועק. דאַנערשטאָג ווערט ווייטער גע-
 שפּילט, דער קאַרנער, פּרייטאָג אָווענד, די ברויט-
 מיהל.

וואַרשאווער אפערעסען טרופע
אין פּילהאַרמאַניע
 דער ערפאלג פון די וואַרשאווער אפערעסען-
 סטאַרס אין היינט פּילהאַרמאַניע איז זעהר גרויס
 דער שלאַנער, פון ווייטען סיביר, וואָס ווערט
 היינט געזעען צום 3-טען מאל נעמט אים ביים
 לאָדער וואָלם.

אויסגעטערונג
 אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאַטיב גערדיקט
 אין אייער וו. צייטונג א. ק. ערב אָפּ שמרען 3
 קינדער, צוויי יודישע מיידעלעך און איין יוגעלע
 ערקלערט די קהלה-פּערוואַלטונג פאַלגענדעס:
 עס איז נישט אמת, אז די קהלה-פּערוואַל-
 טונג האָט אָפּגעוואָרפּען לעוואָוויטש'עס בקשה
 אריינצונעהמען זיינע קינדער אין אַ יתומים-הויז.
 ה' לעוואָוויטש האָט זיך בכלל נישט גע-
 ווענדעט צו-הויבן צו דער קהלה מיט אזא בקשה,
 ממילא האָט אױך קיין אָפּגאַב נישט געקאָנט קומען.
 על כל פנים האָט זיך די קהלה מיט דעם ענין
 פּעראַינטערפּערט און נאָך א געהעריגער קאָנטראָל
 וועט זי נעהמען סטעלונג צו דער זאַך.

דינג-האַמפּעז טורניר
אין ספּאָרט-צירק אויף פּלאַץ-דאַמבראווסקי
 קומענדיגע דאַנערשטאָג, דעם 9 ווילי הויבט
 זיך אָן אין לאָדו דער אינטערנאַציאָנאַלער דינג-
 קאַמפּען-טורניר, אין וועלכען עס וועלען זיך בע-
 טייליגען טשעכאָסלאַקע און אַ וועלט-נאַמען, און צווי-
 שען זיי, די גוט-געקאַנטע אין לאָדו: יאָנאַ פּינגע-
 ק, דער בוליאַר מאַרטניאַו, זיגמונט פּאַשאַף, וויי-
 נרא, שטיבאַר א. א.
 זע רעקאָרד-צוזאַמענשטעל פון די אויסגע-
 צייכענטע דינג-קאַמפּער וועט זיכער זיין די טע-
 טאַציע פון סעזאַן פאַר די פּעראַינטערפּערטע קריי-
 זע, וואָס האָבען געהאַט פון דינג-קאַמפּען.

קינאַ-טעאַמער
ZACHĘTA
 26 זאָערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
פרעכטיגער דאַפּעל-פּראָגראַם!
"שפּאַנישע נעכט"
 וואונדערשעהנע דראַמע - אין די הויפט-רולען:
Aleksander D'ARCY, Marguerite ALLAN

"לעבענס-קאַרוזעלע"
 פּילם, געשפּילט אויפ'ן גוונד פון דער ערצהילונג
 פון Irena Zarzycka אין די הויפט-רולען:
IZA NORSKA i HARRY CORT

אַכטונג, זומער - סעזאָן אָנהויבט פון די טעאָטען: אין
 געוויינטלעך 5.30 נאַכט, שבת, זונטאָג א זייער בייטאָג
 דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט

DR. MED. Kaltrecht

ספּעציאַליסט פאַר הייט
 און געשלעכטס-קראַנקע, נעמט פון 1 ביז 3 נאַכט, און פון 6 ביז 8.30 אָפּ וונטאָג פון 9 ביז 12 במאַט. פּיעטריקאווער 10
 טאָר אונטערמיטלעכע לעטשניצע-פּרייזען.

אין מרזע אים
מערקווירדיגקייטן
 56 פּיעטריקאווער 56
 אין אָנעקומען די גרעסטע סענסאַציע פון 20 יאָרהונדערט
אַמעש מיט אַ קאַפּ פון אַ חיה
 אויסערדעם: MISS VIOLETTA געבוירען אין הענד
 און אַהן פּיס, ווי אויך אַ מענש אַהן הענד פּיהרט אויס אלע
 ארבייטען מיט די פּיס. טעטיג פון 11 פּרייה ביז 11 אָו. אַיינמירט 50 גראַשען.

"ESTOL"
 בעזייטיגט אַדטשיסקעס מיט'ן וואַרזעל, צערהייגט דעם וועהאַטאָג פּרייז פון 1 פּלאַטמער 30 גראַשען. צו בעקומען איבערלאָ.

יעדער איינציגער מעבעל
 האַמוזיק-אי-בערזייגט, אַז פאַר-דיוואַנס, פּעלצען, ניי-האַטשיצען, גאַרדעראַבען אַזוי צאַהלעך די העכסטע פּרייזען
אַררייצימאַז שטנקווייטש 23
 טעלעפאָן 191-00
 ביי מיר אין שטענדיג פּערשורען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פּערקויפּען.

זיכערע הילף און אַרפּואַה
 אַהן אַ אפּעראַציע, און בלוט, אַהן אַ פּעסער און אַהן בלוט-פּערגיפּטונג פאַר קראַנקע אויף הילעס פאַר מענער ווייבער און הינדער, פּערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויטערס און פּיס פּערלאַזט אויך נישט, ווייל רער הינקעל-בראָך הערט גרויס אויף זי אַ מענשען-קאַפּ, אָדער אַזוי ווי אַ חטמיר-קאַפּ און עס פּעלע אַרין אין דעם בלוט און דער קראַנקער איז און אַ נויטער סכנה דורך פּערדרייען די קישקעס הערט ער ברענדונג און שפּערבליך, ספּעציעל נעמען העל-באַנדאַשען וויסענשאַפּטלעכע גוט דורך גרויסע פּראָפּעדיען מיט מונע צו-הענדלונג און פון דעם טראַפּעסער דאַקטאָר בראָכורעוונג צעמפּונג ובער דעם שפּערטן און נעפּערהילכטען ברוך, אויך פאַר הויקערע צעמפּונג מיט הילף-באַרעמפּען און אפּערשן פאַר פּערקומען פּיס און פּלאַטמער-ספּעציעלע אַנטלענען אין די שיר, קאָנסולירט נעמען פּיס און הענד, נעמען זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע שרדף, טעמפּעראַטור פון 9 ביז 1 במאַט און פון 3 ביז 7 אין אָהנד.

אַרטאָפּעדישע אַנטשפּאַלע
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאַס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע אין אַהן בעדינגט נויט, די פּאַטען אויפגעשפּעלט פּאַלענדע אונזערע טעמפּעראַטערען פּאַטען פּאַראַמ, דר. י. אַ-רישטער, פּראָפּ. דר. בר. קיעלאַנאוויטש, און אויך אַהנדער, מיר נעהמען אויך פון שפּעציעלע פּאַר קראַנקע-קאַפּע, דאַנקוואַנג.

דאַנקוואַנג
 דעם ה, ספּעציעליסט, "ראַפּאַפּאָרט", האַוינהעט אין לאָדו, וואַלנשענסקא 10 דרוק אויך אויס מיינ דאַנקבאַרע פאַר אַנטשפּאַלען מיר די זעהר שווערע ברוך-וועבונג אויף דעם האָב יאָהר און געלעבן פון שפּעציעלע העלפּען-אַפּטען און הענט, אַ דאַנקען גרויסען ספּעציעליסט: מיר אויך פּרייז פון למדען און פּעקען צו דער שפּעציעלער, דעמירט דרוק אויך אויס אַהן פון שפּעציעלע דאַנקבאַרע.

Tema Rozenblum.

"SANATO"
 כּיורוגיש-וועכנשריי-אַנטשפּאַלע אַגראָדאווא 10, טעל. 213-57
 1-טע און 2-טע קלאַס
גינעשלאַגיש-וועכנשריי-אַנטשפּאַלע
 דר. מעד. ש. איינער, דר. מעד. י. ברויט, דר. מעד. רייזלער-סוריאַנסקא דר. מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון אַ געבורט
 אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פּערהייטונג-מיטלען 200 זל.
 אויפזיכט איבערן קינד דר. מעד. י. פּאַלאַטאָו כּיורוגישע אַפּטיילונג פון דר. מעד. מ. סאַנטאַר עמפּענגנס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאַכטיגען אויפגעשפּעלטען פון דר. מעד. י. סאַנטאַר עמפּענגנס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאַכטיגען.

אַ יונגער נאַכט-לעגערס
 ס'ווערט זאַפּאַרט געזוכט אַ יונגעל מיט פּולער בע-קעסטיגונג און אַ קליינעם געהאַלט, ווענדען זיך צום צייטונג-פּערשפּרייטער פון געוועזענע רונדוואַקסע 5 יונגעלעך און פּאַרפּעסען פּרייזען.

נאַכט-לעגערס
 צו פּערמיטען, אויך צו צעלנע שטיבלעך אויף די וואָך אָדער מאָנאַטליך, צו ערקלינגען פּלאַץ וואַלנאַשיץ 9 (נייער רינג, אין לאַמפּ-געשעפט)

נענען שוויים פון פּיס
 אין אַדטשיסקעס נוצט נאָר דעם שוין 20 יאָהר פּערוואַסטען פּראָפּעק און פּלאַטמער, ראַדיקאַל פּרייז ניר 30 גראַשען, נוצט נישט קיין אַנדערע העלליכע נאַכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצן, און שאָרפּן די פּיס און נוצט נאָר מיט מיינ שטעמעל אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און שוואַרצע ווערען פּרייז 50 גראַשען, אויך פּלין, ראַדיקאַל, וואַסט אָפּ שמוץ און פּלעקען פּאַן אלע קאַליקע שיר, פּרייז 70 גר. אַ מלעשעל צו בעקומען ביים צייטונג-פּערקויפּער וועלנאַשיץ, אַלמאַטאַד 1 פּאַדערט נאָר מיט מיינ שטעמעל.

Dr. med. M. Rosenthal
 ספּעציאַליסט פאַר אָקשפּעריע און פּרויפּן-קראַנקע, (האַנסמאַנינער) 11-go Listopada 19 טעלעפּאָן 223-34
 נעהמט פון און דער הענט פון 4 ביז 7 אָהנדער און לעש-ניצע, פּאַטען ליבאַנאוויטש (עלעקטעריק-ע-געשעפט) פון 2-1 נאַכטיגען.

זייט פּאַרזיכטיג!
 אויף דער זערווער 7 ביי דעם פּרייזער י. פּראָגאַ האָב אױך מיר געלאָזט אַבשפּעריען זונטאָג און אױך האָב דעם טאַק אויסגעוואַנען אין דעם טאַק האָב אױך געהאַט אַ געוויסע סומע געלד און מען האָט מיר דאַס אַרױסגענומען און קיין פּערמדע מענשען זענען דאַרט נישט געוועזן צו דער זעלבער צייט אויסער די סוביעקטען.
 ישראל יחיאַל יאַקובאוויטש, זערווער 76, 3764

ד"ר ראַפּינזאָז פּאַדעמביע גראַנד-פּענסיאַנאַט
 DR. MED. L. Pikielny
 אוראלאָג ספּעציאַליסט פאַר נירן, בלעז און אויפן-קראַנקע, נאַוואָט 8, טעל. 219-90
 נעהמט און פון 7-4 אָהנדער.

ווערקשטעט שירמס
 און שפּאַציר-שטעקענעס פּייגענבוים לאָדו, נאַרוטאוויטשא 19
 עמפּעלעט אין אַ רייכען אויסוואַל דאַמען-און מענער-שירמס און שטעקענעס צו מאַנקורעניץ-פּרייזען נעהמט אָן אַלעוויי רעפּעראַטורען פון שירמס זיי אויך פון קאַלעשען און באַטען. 9996

Dr. H. LUBICZ
 ספּעציאַליסט ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקע, צענערווינאַ 7 (פּרייהער 43), טעל. 13-142
 עמפּענגנס-שעה'ן 10-8, 12-2, און 8-5, זונטאָג און יום-טוב 1-9, פאַר דאַמפּן בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Krzywicki, Grzylice, wycienienie lecy witalinowy, Biocalcol Klawe

Dr. med. NIEWIAŹSKI
 ספּעציאַליסט פאַר סיפּיליס, טריפּער און הויט-קראַנקעייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שווערע אַנדזשיץ 5, טעל. 159-40
 נעהמט און פון 8-11 און פון 9-5 אָו. זונטאָג און יום-טוב פון 9-1 טאָרט, בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פּרויזען.

Dr. med. M. Rosenthal
 ספּעציאַליסט פאַר אָקשפּעריע און פּרויפּן-קראַנקע, (האַנסמאַנינער) 11-go Listopada 19 טעלעפּאָן 223-34
 נעהמט פון און דער הענט פון 4 ביז 7 אָהנדער און לעש-ניצע, פּאַטען ליבאַנאוויטש (עלעקטעריק-ע-געשעפט) פון 2-1 נאַכטיגען.

Dr. med. L. Pikielny
 אוראלאָג ספּעציאַליסט פאַר נירן, בלעז און אויפן-קראַנקע, נאַוואָט 8, טעל. 219-90
 נעהמט און פון 7-4 אָהנדער.

Dr. H. LUBICZ
 ספּעציאַליסט ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקע, צענערווינאַ 7 (פּרייהער 43), טעל. 13-142
 עמפּענגנס-שעה'ן 10-8, 12-2, און 8-5, זונטאָג און יום-טוב 1-9, פאַר דאַמפּן בעזונדערער וואַרטע-זאַל.